

DIRVA

495
THE FIELD

Nr. 9

Vasario-February 2, 1959

Cleveland, Ohio

Lietuvos naujienų atranka

KOKIA GI TA KOMUNISTŲ PARTIJA LIETUVOJE

Gyventojų surašymą vykdė lietuviai, o juos prižiūrėjo rusai. - Ir muzikos istorija marksistinė. - Pasigyrimai sau, o gyvenimas sau.

Pirmą kartą partijos suvažiavimo proga ištisai paskelbtas mandatų komisijos pranešimas su konkrečiais duomenimis apie komunistų partiją Lietuvoje. Iš to pranešimo aiškėja, kad kompartija Lietuvoje jau yra suorganizavusi 3885 partijos kuopeles, iš kurių 107, matyt, yra apmirusios, nes nesusaukė susirinkimų prieš šį suvažiavimą.

Partijos narių ir kandidatų skaičius per praėjusius metus augęs maždaug po tūziną kasdien. Per metus tas skaičius padidėjo 4293-mis ir dabar partijos narių skaičius oficialiai Lietuvos teritorijoje skaičiuojamas 41,574, o kandidatų skaičius — 7,540, iš viso 49,114. Tai yra apie 1.8% gyventojų, arba 2.8% dabar tenai turinčių teisę (arba prievolę!) „balsuoti“ (nuo 18 metų amžiaus).

Nuo to skaičiaus narių ir kandidatų suvažiavime turėjo būti 520 pilnateisių dalyvių ir 94 be sprendžiamojo balso teisės (po vieną nuo 80 narių bei kandidatų). Tačiau faktiškai suvažiavimui buvo siųsta 596 pilnateisiai nariai ir 129 nepilnateisiai (iš kurių 13 neatvyko).

Darbininkai suvažiavime buvo silpniausiai atstovaujami. Pilnateisių dalyvių skaičiuje jų buvo tik 53 iš 596 dalyvių. Nepilnateisių dalyvių skaičiuje tik 30 iš 129 dalyvių.

Paskelbtas ir pilnateisių delegatų pasiskirstymas tautybėmis: lietuvių — 469 (77.2%), rusų — 96 (16.1%), ukrainiečių — 14 (2.3%), gudų — 10 (1.7%),

lenkų — 6 (1%), kitų — 10 (1.7%).

Pažymėtina, kad prezidiume buvo mažiausia 24 lietuviai (daugiausia rusai) iš 76 prezidiumo narių tarpo, t. y., beveik 32%.

Atstovais į XXI partijos kongresą Maskvoj deleguoti: Sniečkus, Šarkovas, Šumauskas, Paleckis, Luomonas, Diominas, Diržinskaitė-Piliušenko, Driukienė.

STENGĖSI GERAI SURAŠYTI GYVENTOJUS

Gyventojų surašymas Lietuvoje, prasidėjęs sausio 13 d. rytą. Klekvienas gyvas žmogus turėjo būti užrašytas tenai, kur jis buvo sausio 14-15 naktį. Faktiškai surašinėjimo darbas truko aštuonias dienas ir turėjo būti baigtas sausio 22 d. Po to, iki vasario 1 dienos, surašinėjimai su instruktoriais tikrins, ar tiksliai užpildytos formos, ar nėra kas praleista arba suklęsta, ir visos tos klaidos vietoje galės būti atitaisytos.

Traukiniais važiuojantieji buvo surašyti 15 dieną tuoj po vidurnakčio. Traukiniuose surašinėjo tik tranzitinuose ir tuose vietiniuose, kurie naktį buvo kelyje ne mažiau kaip 5 valandas. Traukiniuose surašytiems išduotos kortelės — pažymėjimai, kad jie jau užrašyti ir nebenturi būti įrašomi savo gyvenamojoje vietoje (ten jie pažymimi, kaip laikinai išvykę). Traukiniuose Lietuvos teritorijoje ta naktį keliavo 3275 asmenys.

Pagrindinėje formoje buvo 15 klausimų kiekvienam

asmeniui: jo ryšis su šeimomis galva, nuolatinis ar laikinis gyventojas (laikiniai tie, kurie atvykę ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui, laikinai, ne daugiau kaip 6 mėnesiams išvykę įskaitomi į nuolatinius gyventojus), lyties, amžiaus atžymėjimas, santuokos būklė (faktinė, ne teisinė), tautybė, gimtoji kalba, pilietybė, išsilavinimas, darbovietė, užsiėmimo rūšis, pragyvenimo šaltinis nedirbantiems, visuomenės grupė (kitais sakant, klasė: darbininkas, tarnautojas, kolchozoninkas...).

Instrukcija buvo ta, t. y. be užrašyti tokia, kokią nurodo užrašomasis asmuo (vaikų tautybė — pagal tėvų nurodymą). Jei tėvai ne vienos tautybės, tai vaikų tautybė rašoma pagal motinos tautybę, kai tėvai abejoja, kokią vaikų tautybę nurodyti. Gimtoji kalba rašoma asmens nurodytoji (vaikams — tėvų kalba), o jei surašomasis abejoja, kokia jo kalba gimtoji, tai rašoma toji kalba.

Lietuvoje surašymo darbui vadovauja statistikos valdybos gyventojų surašymo skyriaus viršininkas, lietuvis, Vytautas Lukoševičius. Jo pavaduotoja irgi lietuvaitė, V. Grigaitė. Tačiau vyriausioji priežiūra yra statistikos valdybos viršininko rusas, B. Dubasovo rankose, kuris, savo keliu, irgi nėra vyriausias, nes statistikos valdybos centras yra Maskvoje. Dar neaišku, ar surašymo duomenų suvestinės bus atliekamos Vilniuje, ar Maskvoje.

Gyventojams buvo aiškinama, kad į klausimus atsakyti teisingai, atvirai, ir buvo užtikrinama, kad tie duomenys nebus niekam kitam naudojami, kaip tik statistikai, ir bus skelbiama tik suvestinėmis. Buvo net įspėjama, kad nesipaskotų, kaip kas atsakė į klausimus...

MARKSISTINĖ LIETUVIŲ MUZIKOS ISTORIJA

Vilniuje politinės literatūros leidykla išleido muzikologo Gaudrimo parašytą veikalą „Iš lietuvių muzikinės kultūros istorijos“. Veikalas apima laikotarpį nuo baudžiavos panaikinimo ligi 1918 metų. Rašoma apie koncertinę-teatrinę lietuvių veiklą Lietuvoje ir užsieniuose. Knyga parašyta „remiantiis marksistinės-leninistinės estetikos principais“...

B. ZALAGAITYTĖ Kviečia Varšuvon

Gegužės mėnesį Varšuvoje organizuojamas Europos sporto „žvaigždžių susitikimas“. Lenkijos lengvosios atletikos sąjungą pakvietė dalyvauti ir ieties metime moterų pasaulio čempionė Birutė Zalagaitytė-Kalėdienė.

Lietuvių salės ir klubo, veikiančio jau 45 metai Clevelande, naujai išrinktoji vadovybė. Iš kairės, sėdi: P. Šukys, B. Buknis, J. Gražulis, A. Buknis, St. Mačys. Stovi: A. Banys, Z. Dučmanas, E. Samas ir J. Kulbokas. Dirvos nuotrauka.

AR SOVIETAMS PAVYKS PRALENKTI AMERIKĄ?

Visose gamybos šakose Sovietai yra toli atsilikę

Komunistų kongrese Maskvoje, Chruščiovas, padiekamas septynmečio planą, pažadėjo ne tik pavyti Ameriką, bet ir ją pralenkti gamyboje ir pramoninių gėrybių vartojimo srityje.

Ne pirmą kartą Chruščiovas su tokiais pažadais išeina.

1957 m. gegužės 22 d. Leningrade pasakytoje kalboje jis užtikrino, kad 1960 m. Sovietai pavyt Ameriką mėsos gamyboje. Pažadas labai viliojantis, bet ir ne eilinis. Jį ištesėti tai per 3-4 metus trigubai-keturubai pakelti mėsos gamybą. O mėsa juk ne cementas ir iš smėlio jos neprigamins. Tai pripažino ir Chruščiovas, pranešdamas praeitų metų pabaigoje, kad nuo 1953 iki 1958 m. mėsos gamyba Sovietijoje padidėjo tik 35%, o ištesėti pažadą pavyti Ameriką 1960 metais reiktų mėsos gamybos tempus padidinti dešimteriopai, ne 35, bet 350%. Todėl suprantama, kodėl valstybinio plano komisija savo pramatumuose yra daug kuklesnė už Chruščiovą.

Chruščiovas praeitų metų gruodžio mėnesį CK plenumui pasakė: „Norėdami pavyti Ameriką pagal mėsos gamybą vidutiniškai vienam gyventojui, mes turime turėti 20-21 milijoną tonų mėsos per metus. Gi pagal neseniai paskelbtą septynmečio planą pramatomą pagaminti tik 16 milijonų tonų ir tai ne 1960 metais, o tik 1965 metais. Tai gi užplanuota kur kas menkesnis mėsos gamybos didinimas, negu prieš pusantų metų žadėjo Chruščiovas. Be to, septynmečio plano kontroliniai skaičiai aiškiai rodo, kad ir po septynerių metų sovietų mėsos dar tik planuojama gamyba bus daugeliu milijonų tonų mažesnė, negu Amerikos dabartinė gamyba. Bet naujojo ūkio plano paaiškinimuose štai kas parašyta: 1965 m. vienam gyventojui svarbiausių žemės ūkio produktų gamyba prašoks dabartinį Amerikos gamybos lygį. Ir tokių nukrypimų plane yra ajhės.

Imkime tris pačias svarbiausias pramonės šakas: plieną, naftą ir elektros energiją. Prileiskime, kad jų gamybos planai bus įvykdyti, ir juos palyginkime su Amerikos faktiškųjų gamybos šakų lygiu. Pagal septynmečio planą Sovietų plieno gamyba turės pasiekti tarp 86 ir 91 milijono tonų 1965 metais, gi jau 1957 m. Amerika pagamino 102 milijonus tonų plieno. Septynmečio pabaigai 1695 m. Sovietų užplanuota pagaminti nuo 500 iki 520 milijonų kilovatvalandžių elektros energijos, o jos gamyba Amerikoje siekė 715 milijonų kilovatvalandžių jau 1957 metais. Sovietų naftos gamyba 1965 m. planuojama pakelti iki 230-240 milijonų tonų, o Amerikoje pagaminta 354 milijonai tonų naftos jau 1957 metais.

Sovietų vadovai žada, ir jų septynmečio plane sakoma, kad 1970 m. Amerika bus pralenkta ir pramoninių gėrybių vartojimo srityje. Tai dar nuostabesnis pažadas, negu per septynerius metus pralenkti Ameriką gamyboje. Juk nėra kito tokio krašto visame pasaulyje, kur būtų tokia didžiulė praraja tarp pramoninės gamybos ir jos gaminių vartojimo, kaip Sovietų Sąjunga.

1957 m. Sovietų Sąjungai plieno pagamino dvigubai mažiau, negu Amerika, o kiek kartų mažiau ji tais metais pagamino vartotojams skirtų gaminių, kuriems naudojamas plienas? Atsakysime keliais skaičiais: 11 kartų mažiau skalbimo mašinų, 11 kartų mažiau šaldytuvų, 53 kartus mažiau automobilių ir t.t.

Žemės ūkio ir svarbiausiose pramoninės gamybos šakose Sovietų Sąjunga nuo Amerikos pasiliks atsilikusi, jei ir pilnai įvykdytų septynmečio planą. Gamtos turtų ir darbo vaisių didžioji dalis Sovietų Sąjungoje nukreipiama į sunkiąją pramonę ir karinę sritį, o ne gyventojų kasdieniniams reikmenims tenkinti. Tad kaip įmanoma gėrybių vartojimo srityje pralenkti Ameriką, kurios ir gamybos lvgis yra ir bus aukštesnis ir pagaminamų gėrybių didelę dalį suvartoja patys gyventojai. Į tai nebent gali atsakyti tie, kurie planuoja, lenkyniauja ir jokių pažadų nesigaili.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• New Yorke susirinko Saugumo Taryba apsvaistys Izraelio skundą prieš Jungtinę Arabų Respubliką, kad jos daliniai Sirijoje įvykdė prieš Izraelį 8 agresyvių veiksmus.

• Valstybės departamente Washingtone rimtai svarstoma Vengrijos pasiūlymą atnaujinti normalius diplomatinis santykius tarp Amerikos ir Vengrijos, kurie buvo nutraukti 1957 metais.

• Angliją ir dalį Vakarų Europos yra užgulus tirštą rūkas. Mokslininkų nuomone jis gali būti kenksmingesnis, negu buvo prieš 7 metus, kai dėl jo mirė daug žmonių, ypač turėjusių širdies ir plaučių ligas. Visur susisiekimas suparaližuotas.

• Prezidentas Eisenhoweris pasisakė už realesnę Amerikos žemės ūkio programą, kuri sumažintų ūkininkams subsidijas.

• Mikojanas, lankydamasis Amerikoje, darė žygių gauti paskolą 3 milijonų dolerių, cheminėmis žaliavomis. Taip pat jis tvarkė reikalus su National City Bank, kuris jau 30 metų palaiko ryšius su Sovietų Sąjunga.

• Sovietų kompartijos kongrese Maskvoje buvo smarkiai puolama vadina-moji antipartinė grupė.

• Osservatore Romano redaktoriaus straipsnis, kad Vatikanas pripažįstas, jog žemė nėra vienintelė, kurioje esanti gyvybė, sukėlė sensaciją. Vatikanas nori būti atsargus dėl ateities.

• Kalbama, kad komunistinės Kinijos prezidentu bandžio mėnesį bus išrinkta pirmoji Kinijos prezidento Sun Yat Sen našlė. Tai būtų pirmoji moteris pasaulyje prezidento pareigose. Maocetungas pasitrauks.

• Naujoji Kubos vyriausybė pareiškė, kad neketinanti užmegsti diplomatinį ryšį su Sovietų Sąjunga, ir komunistai, kaip nedemokratai, nebūsią prileisti prie valdžios.

• Cook kelionių biuras Londone jau priima užsakymus kelionei į mėnulį, tik dar negali pasakyti, kada pirmasis tarplanetinis lėktuvas išskris.

• Izraelio policija Karmelito kalne atidengė „viešuosius namus“, kur „call-girls“ žydės susitikdavo su žymiais Izraelio pareigūnais.

Lietuvos ministeris prie šventojo Sosto St. Girdvainis ir sekretorius St. Lozoraitis, jr.

P788-24530

DIRVA

★★★
THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

Henderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

Henderson 1-6344.

Išleina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Atsitiktiniai ar sąmoningi sutapimai

Varšuvoj: Višinskis — Gomulka.

Romoj: Fanfani — Nenni ir Togliatti.

Chicagoj: Šidlauskas — Grigaitis.

Lenkijos ir Lietuvos pasiuntinių klausimo tik liepsna išėjo aikštėn per Kalėdas. Žarijų būta pučiamų jau nuo spalio mėnesio, nuo to laiko, kai Romon pastarąjį kartą atvyko kardinolas Višinskis. Tai buvo kai kurių spaudos agentūrų nurodyta tuštuoju, kai paaiškėjo, kad su Lenkijos ir Lietuvos pasiuntinybėmis Vatikanas kažkas turi atsitikti. Tą patvirtino, tiesa, remdamiesi tik "atakkliai kursuojančiais gandas", visa eilė Europos laikraščių. Šveicarijos BASLER NACHRICHTEN rašė:

"...čia kursuoja atkaklus gandas, kad kardinolas Višinskis pastaromis savaitėmis dėjo pastangų Vatikano politikai Maskvos atžvilgiu pakeisti. Sakoma, kad Lenkijos Primas, kuris atvažiavo į Romą spalio mėnesį ir praleido čia pusantro mėnesio, veikęs labai energingai tokia kryptimi. Visų pirma jis pareikalavęs iš Vatikano atsaukti pripažintą lenkų ambasadorių Pape, kuris eina savo pareigas nuo 1939 metų. Tas reikalavimas buvęs motyvuotas tuo, kad tokio Vatikano žingsnio pasėkoje pagerėsianti sovietinės Lenkijos katalikų padėtis..."

OSSERVATORE ROMANO mėgino įtikinti, kad nieko panašaus nebuvo. Sausio 6 d. jis nurodė, kad padėti gerai išdėstęs buvęs Prancūzijos ambasadorius Vatikane d'Ormesson, kurio straipsnis iš LE FIGARO buvo cituotas ir DIRVOJE. Kaip žinoma, tame straipsnyje buvo stengiamasi nukreipti dėmesį į "Tyliąją Bažnyčią". Tai reiškia ne ką kitą, kaip atsižvelgti kardinolo Višinskio reikalavimų: nusikratyti kliūčių, kurios yra neparengtos plėsti koegzistencijai tarp kardinolo Višinskio ir Gomulkos, tarp lenkų dvasiškių ir lenkų komunistinės valdžios. Sekant tų minčių prasmę, šalutinios kliūtys ir Lietuvos dvasiškių koegzistencijai su Maskvos valdžia...

BASLER NACHRICHTEN aštrokai kritikavo tokią tendenciją:

"Mintis, kad abiejų tų diplomatų pašalinimas iš Vatikano pagerintų Lenkijos ir Lietuvos katalikų padėtį, yra gerokai naivi, provokališka ir nesuderinama su katalikų Bažnyčios pasauline misija. Juk kiti sovietų pavergti kraštai, kaip Čekoslovakija ir Vengrija, neturi egzistencijos atstovų prie Šv. Sosto, bet niekas negali tvirtinti, kad tuose kraštuose su katalikais

elgiamasi geriau. Pasiūlymai "peržiūrėti" Lenkijos ir Lietuvos diplomatinį atstovų kredencialų galiojimą, kurie čia buvo taip ilgai pripažįstami (nors iš pažiūros tai galėtų atrodyti tik formalumas), pavadintini tikroju vardu, būtent, labai svariu politiniu žingsniu, kuris padarytų spragą vieningame moraliniame Vakarų fronte santykiuose su sovietais".

Kitame straipsnyje tas pats BASLER NACHRICHTEN rašo:

"...Vatikano laikraščio išvedžiojimai mažai bepakeičia tą faktą, kad tam tikri Romos katalikų sluoksniai yra išvystę stiprią akciją, tikslu pakeisti Vatikano politiką Maskvos atžvilgiu... autoritetinga Romos spaudos agentūra ITALIA tą Vatikano politikos pakeitimą visai aiškiai propaguoja ir užtaria".

"ITALIA yra Fanfani artimų kairiųjų krikščionių demokratų agentūra ir šiuo šiuo metu vyriausybės garsikalbis. Šis svarbus šaltinis Lietuvos ir Lenkijos diplomatinį atstovų reikalą dėsto samprotavimus, kurie jokiu būdu nesiderina su OSSERVATORE ROMANO užtikrinimais. ITALIA skelbia, tarp kitko, kad tarp kenčiančių sovietų priepaudoj lenkų ir lietuvių ir jų Vakaruose kleras bei tikintieji esą pakartotinai kreipėsi į Vatikaną su prašymais panaikinti abi atstovybes prie Šv. Sosto ir pakeisti Vatikano politiką, kad tokio politikos pakeitimo "pageidauja taip pat tų kraštų komunistiniai vadovai" ir kad "niekam nėra paslaptis, jog modus vivendi nustatymo su Rytų Europos kraštais galimybė yra atidžiai bei rimtai Vatikane svarstoma".

Pažymėtina, kad tokį šios agentūros pareiškimą žymiose vietose paskelbė kone visi Fanfani vyriausybės palaikantieji laikraščiai, kaip GIORNALE D'ITALIA, IL TEMPO ir kt., ir taip pat komunistų (Togliatti) ir kairiųjų socialistų (Nenni) laikraščiai, su kopolančiausiais komentarais.

Ryšium su tuo sunku nepaminti mūsų krikščionių demokratų laikysenos, ypač jų pirmininko dr. K. Šidlausko aiškinimų Chicagoje, o taip pat ir nelabai apčiuopiamos, bet visuomenės akcijai nepalankios bei ją trėmiančios NAUJIENŲ redaktoriaus P. Grigaičio laikysenos tuo pasiuntinybės Vatikane reikalu. Ta pati lygiagretė, berods, bus lėmusi ir Vliko laikyseną, iš

VASARIO 16 DIENOS IŠKILMIŲ REIKALU

LNT Valdybos pareiškimas

Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Valdyba, iš įvairių vietų klausiamą nuomonę dėl kai kurių dalykų, susijusių su Lietuvos Nepriklausomybės Dienos iškilmių rengimu, pareiškia tebesilaikanti jau anksčiau tuo reikalu dėstytojų pažiūrą, būtent:

1) Lietuvos Nepriklausomybės Diena yra visų lietuvių šventė, skirta Lietuvos Nepriklausomybės idėjai

skelbti ir jai savyje stiprinti.

2) Kiekvienoje lietuvių gyvenamojoje vietovėje dera bendromis lietuvių jėgomis organizuoti tos šventės iškilmes ir dera visiems lietuviams solidariai jose dalyvauti.

3) Bendrosios iškilmės gali būti skirtingu metu papildytos, o kur nesusidaro galimybių joms tinkamai surengti, tai ir pavaduotos atskirų organizacijų tam skirtomis iškilėmis, paskaitomis ar kitokiais rengimais. Šalia to, Lietuvos Nepriklausomybės Diena atžymėtina net ir šeimoje ar kitokiuose sambūriuose.

4) Su Lietuvos Nepriklausomybės Dienos iškilėmis paprastai siejamas lėšų telkimas Lietuvos nepriklausomybės atkovojo reikalams.

LNT skatina lėšų telkimą organizuoti taip, kad tai nepažeistų a) iškilmių orumo ir b) aukotojų valios nukreipti savo aukas per jų pačių pasitikėjimą turinčias organizacijas.

5) Lėšų bendrų iškilmių metu telkimui rekomenduojamosios sąlygos turi lemti mos reikšmės LNT atstovų dalyvavimui bendrų iškilmių rengimo komitetuose. Tačiau tų sąlygų nesilaikymas iš kitų rengimų pusės nelaikomas priežastimi, dėl kurios LNT organizacijų nariai bei rėmėjai turėtų šalintis nuo atsilankymo bendrose iškilmėse, kur jos įvyksta.

6) LNT organizacijų nariai bei rėmėjai Lietuvos nepriklausomybės atstatymo tikslu dedamąsias pastangas lėšomis remia per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą (LNF) vietinių LNT komitetų bei LNF įgaliotinių suorganizuotomis programomis bei būdu.

Dėl kurių nors priežasčių tas progas praleidusieji ar savo gyvenamojoje vietoje jų neturėjusieji suorganizuotų savo aukas Lietuvos Nepriklausomybės Fondui siunčia tiesiog.

(Čekiuose bei perlaidose gavėjas prašomas LITHUANIAN INDEPENDENCE FUND, Inc. Vokai, kuriuose čėkiai ar perlaidos siunčiami, adresuojami: LNF, P. O. Box 153 Brooklyn 16, N. Y.).

REIKALINGA 500 NAUJŲ SKAITYTOJŲ, O GAVOME TIK 97!

Tai tokie mūsų vykdomo vajeaus skaičiai. Jie nelinksmi, bet juos galime labai nesunkiai pataisyti. Laiko dar iki kovo 14 d., yra pusantro mėnesio. Tik reikia susiimti. Apačioje šio pranešimo Jūs rasite dvi atkarpas. Pirmą naudokite tada, jei Jūs pasiryžę kam užsakyti Dirvą ir už tai, su \$2.00 nuolaida metams sumokėti tik \$6.00.

Antrąją atkarpą naudokit, mums rekomenduodami save labai gerai pažįstamą asmenį, kuris dar Dirvos neskaity, bet ją skaityti galėtų. Parinkit tokį, kuris ne jūsų, ne mūsų neapvilto. Mes jam Dirvą kelias savaites siųsim nemokamai. Ir jis įsitikins, kad geresnio laikraščio nėra. Tik neatidėliokit. Atkarpą užpildykite dar šiandien ir ją mums pasiųskit. Laukiame.

Prašau Dirvą 1959 metams siųsti.

Pavardė, vardas

Adresas

Dirvą užsakė

(Duoti pilną užsakytojo adresą)

Drauge siunčiu \$..... mokesčių.

Rekomenduoju Dirvą siųsti mano geram pažįstamam:

(Duoti pilną adresą)

Rekomenduotojo adresas

LAIŠKAI

BUDŽIŲ REIKALU

Malonėkite įdėti atsakymą į sausio 22 d. "Dirvoje" atspausť Jūrų Skautų Skyriaus laišką "Budžių reikalų", kuris yra pilnas klaidinančių išvedžiojimų.

Neteisinga sakyti, kad Lietuviai Budžiai pasisavinę skautų ar "Jūros budžių" vardą. Organizacijos vardu "Lietuviai Budžiai" nėra JAV, nebuvo ir Nepriklausomoje Lietuvoje. Jei dalis skautų vartoja žodį budžiai, tai dar nereiškia, kad to žodžio negalėtų panaudoti ir kita organizacija. Juk savo pavadinimuose skautai vartoja Gedimino, Kudirkos, vilkiukų, sakalų ir kt. vardus, argi galima iš to daryti išvadą, kad jie yra tam gavę monopolį, ir kitiems tas yra neleista? Netik "Laisvam ir demokratiniam krašte", bet ir Lietuvoje veikusių skautų įstatymu buvo apsaugotas tik vardas "Skautai", apie budžius ten ne žodžio nebuvo. Taigi, dėl įstatymų esame visai tvarkoje.

Negalima sakyti, kad Lietuviai Budžiai nieko bendro su skautais neturi, nors jie dabar LSS ir nepriklauso. Ši organizacija atsirado prieš kelis metus, kada Clevelando skautų vadai ėmė įkalbinėti tėvus duoti sutikimą savo vaikams įstoti į "Boy Scouts of America".

stangas lėšomis remia per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą (LNF) vietinių LNT komitetų bei LNF įgaliotinių suorganizuotomis programomis bei būdu.

Dėl kurių nors priežasčių tas progas praleidusieji ar savo gyvenamojoje vietoje jų neturėjusieji suorganizuotų savo aukas Lietuvos Nepriklausomybės Fondui siunčia tiesiog.

(Čekiuose bei perlaidose gavėjas prašomas LITHUANIAN INDEPENDENCE FUND, Inc. Vokai, kuriuose čėkiai ar perlaidos siunčiami, adresuojami: LNF, P. O. Box 153 Brooklyn 16, N. Y.).

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

CONCRETE PIPE CO., OF OHIO

OLD MILES ROAD

MO 3-8733

GREETINGS and BEST WISHES

THE EXCELSIOR VARNISH
WORKS INCORPORATED

1228 WEST 74th STREET

AT 1-8600

TRUMPIAUSIU KELIU —

IŠ LONDONO Į LIETUVĄ —

SIUNČIAME GĖRYBIŲ SIUNTINIUS.

Talkos Prekybos Bendrovė garantuoja, kad per ją siunčiami siuntiniai pasieks adresatą.

Talkos Prekybos Bendrovės sandėlyje yra sukrautos tinkamiausios siuntimui gėrybės: alyvė, vaistai, maisto produktai, laikrodžiai, įvairios medžiagos, foto aparatai, gatavi rūbai ir kitos gėrybės.

Siunčiamų prekių kainoraščius ir visais kitais siuntinių reikalais rašykite:

TALKA PREKYBOS BENDROVĖ,

1, LADBROKE GARDENS,
LONDON, W. 11,
GREAT BRITAIN.

Nors skautų tėvų susirinkimuose didelė dauguma pasisakė prieš, skautų vadai įvairiomis priemonėmis stengėsi įtikinti pavienius tėvus. Iš dalies jiems tai pavyko ir, tuo būdu, Clevelande atsirado "BSA troop Nr. 311", kurią sudaro lietuviai skautai. Antra dalis tėvų įkalbinėjimo nepaklausė, savo vaikus iš skautų organizacijos atsiėmė ir dabar jie priklauso kitoms neskautiškoms organizacijoms. Trečia dalis tėvų įsteigė naują organizaciją "Lietuviai Budžiai", išrūpino jai valdžios leidimą veikti ir parodė, kad "laisvam krašte" galima lietuviškai auklėti jaunimą, ir neatsisakius lietuvių vardo.

Toliau laiške pasakojama graži "Klaipėdos budžių" istorija ir stengiamasi įrodyti, kad tik "Jūrų budžiai" yra vieninteliai tikri jų pasekėjai, ir tik jiems esą galima vartoti budžių vardą. Ką gi, niekas jiems uždrausti negali, bet mums neįdomu mažiausių abejonių, kas turi daugiau moralinės teisės panaudoti budžių vardą: ar tie, kurie išmainė Lietuvos skauto vardą į amerikoniškos trupės numerį 311, ar tie, kurie pasilikę lietuvių vardą ir tarptautinį skautų pakeitė lietuvišku budžiu.

Lietuviai Budžiai

Redakcijos pastaba: Šio laiško dalis, tiesiogiai neliečianti Jūrų Skautų Skyriaus pasisakymo, nespausdinama. Būdami tvirtai įsitikinę, kad šitokiais laiškais nieko naudingo nepasiekiamo, daugiau vietos Dirvoje tam ginčui nebeduosime.

DETROIT

UŽGAVENIŲ BLYNAI

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas rengia Užgavėnių blynų vakarą vasario 7 d. 8 val. buv. Lietuvių Svetainėje (Ispanos Unitų) 25 gatvės ir Wernor Hgw. kampo.

Turtingas bufetas. Skanūs blynai. Žavi Užgavėnių šokių muzika. Įėjimas — vienas doleris.

Kviečiame Detroito visuomenę linksmai, geroje nuotaikoje sutikti Užgavėnės Radijo Klubą vakare.

VIDURIO SROVĖ TURI TAPTI DAR STIPRESNE JĖGA

Svetimieji dėl Lietuvos kasnio plačiai žiojasi. Tik Lietuvą apleidžia jos pačios vaikai, ypač dabar, jos didžiausioj nelaimėj. Nuolatos laužau savo gerokai amželio mačiusią galvą ir negaliu suprasti, kad mūsų

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TALKA

Lietuvių Enciklopedijos Leidykla skelbia paskutinę Lietuvos Enciklopedijos Talką nuo 1958 m. spalio 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d. Talkos metu naujai L. E. užsisakiusieji gaus dovanų knygomis.

Užsisakę L. E. nuo 1958 m. gruodžio 15 d. iki 1959 m. vasario 15 d. gaus pilną V. Krėvės Raštų rinkinį (6 t.). Ir visi tie, kurie užsisakys nuo 1959 m. vasario 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d., gaus Lietuvos Žemėlapi ir Jono Balio Lietuvių Dainos Amerikoje.

Išėjusius L. E. 15 tomų naujieji prenumeratoriai gaus išimokėjimui jų pageidautomis sąlygomis, o už naujai išeinančius toms, kurių bus dar 12-13 t., moka už kiekvieną išeinantį tomą. Vieno tomo kaina JAV \$7.75, visur kitur — \$8.00.

Lietuvių Enciklopedijos leidimas nėra kieno nors asmeninis reikalas, bet visų lietuvių sutelktinių pastangų vaisius, nors, deja, tik laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių pastangos už savo kultūrą ir lietuviškumo išlaikymą, šiandien tapęs ir besąlyginės laisvinimo kovos dalimi. Šiandien jau jokia paslaptis, kad pradėjus leisti išsibarsčiusiems pasaulyje lietuviams L. E., Maskva susirūpino, ją puolė ir iško-neveikė, o norėdama nuraminti okupuotą Lietuvą suteikė jai teisę išsileisti susovietintą enciklopediją lietuviškai. Tą pažadą davė vien tik lietuviams, bet, kaip įprasta, pažadas liko pažadu ir Lietuvoje turėjusi pasirodyti sovietiška enciklopedija jau numarinta Maskvos okupacinėje cenzūroje. Šis Maskvos rūpestis ir nuolatinis L. E. puolimas rodo, kokią milžiniškai lietuvišką darbą šiandien mes iš-eiviai atliekame. Ir tikrai, mes ja galime didžiuotis, nes tik vieni lietuvių, išsiblaškę po visą laisvą pasaulį, leidžia bendrąją enciklopediją su gausia lituanistika. Kito tokio atsitikimo dar nėra pasaulyje. Mes darbą daugiau kaip įpusėjome, tikime ir iki galo ištesėti.

JONAS LIETUVNINKAS

tautiečiai, išauklėti daugumoje katalikybės, kur moko samariečio pavyzdžiu gailėtis apipilėto ir nu-skriaustojo (tokia dabar yra Lietuva), o praturtėjimo siekiančius smerkia palyginimu apie adatą ir kup-ranugarį, — ypač jaunėji vis dažniau persimeta stipresniojo ir turtingojo pu-sėn... Kiti, kai tik prasi-kuria, sutupia į vadin. "re-zidencijas" ir nusi-suka nuo lietuviybės. Aš pageidau-čiau, kad Dirva mūsų tau-tiečiui įdegtų jo širdyje J. Tumo-Vaižganto žodžius; "Jeigu tu parduosi savo tė-vynę, savo tautos reikalus, tai parduosi velniui savo dūšią!"

Matyt, Nepriklausomybės laikotarpis buvo per trum-pas, kad tautiškumas nau-jiesiems ateiviams neįsi-sunkęs iki kaulo smegenų, jei dabar, kai patiria sun-kesnius bandymus ir viso-kias civilizacijos pagundas, nemažai susvyruoja ir pra-deda "blūdyti". Mano įsiti-kinimu, Dirvos paskirtis ir priedermė kaip tik ir yra grūdinti lietuvių savo tar-pe, stiprinti atvėstančius ir tolstančius nuo jos ir sugrą-žinti nuklydusius.

Atkrintančių atsiranda ir pavergtoje tėvynėje. Vi-sais laikais per svetimųjų valdymą būna tautiškai nu-birančių. Kelios okupacijos, ypač pora bolševikmečių, atplėšė nuo tautos nemažą lietuvių. O dabar Lietuva ir čia, Amerikoje, nustoja daug prieauglio...

Mielas Lietuvi, mes kviečiame Tave įsijungti į L. E. prenumeratorių eiles ir tuo pačiu būti mūsų pradėtojo darbo dalinin-ku. L. E. leidžiame visi sutelkti-nėmis pastangomis, ją leidžia-me visi bendra talka. Todėl ir ją baigus, visas mūsų pasidi-džiavimas ir būsimų kartų įverti-nimas priklausys visiems: lei-dėjams, redaktoriams, talkini-kams ir prenumeratoriams.

Laukiame atsiliepiant.

Lietuvių Enciklopedija
265 C Street
So. Boston 27, Mass.

Čia gyvendami, turim kiekvieną progą kalbėti ir rašyti Sibile ir tėvynėje kenčiančių vardu, aiškindami pasauliui apie baudžia-von ir nelaivėn patekusius savo tautiečius, nes iš ten jie negali pasauliui pasi-skusti.

Nuoširdžiai remiu visus Tautinės Sąjungos darbus, kad ji būtų atsvara ir pu-siausvyros palaikytoja tarp kitų srovių, nes, kaip pa-starosios 3-4 savaitės parodė, kai kiti lenda po šluota, tik tautinė srovė imasi be atodairos kovoti. Jai nereikia dairytis nė į Romą, nė į Maskvą, nė į kokią kitą in-ternacionalą. Tauti ninko pareiga — tuoj šokti ir gel-bėti Lietuvą, kada tik jai kokia bėda. Toks, mano nuomone, Tautinės Sąjun-gos uždavinys ir vyriausias jos siekimas.

Visos kitos partijos nėra taip paslankios gelbėti Lie-tuvai, kaip tautinė. Visi da-ro klaidų, bet, man rodos, vidurinė srovė daro jų ma-žiausią.

500 naujų prenumeratorių vėjus yra visai nesunkiai įvykdomas — reikia tik apsidairyti ir pakrutėti. Jei galėjom surinkti \$25,000 naujoms spaustuvės mašinoms įsigyti, tai surasti 500 naujų skaitytojų, taip sa-kant, tik "baikos". Tegu kiekvienas mūsų, nuolatinis laikraščio ėmėjų, suranda 1, 2 ar 3 naujus prenumera-torius, o gal kitas galės ir daugiau, tai vėjus bus su kaupu užbaigtas. Tuo būdu vidurinė srovė taps stipres-ne jėga ginti Lietuvos rei-kalams. Jei Dirva išeis 3 kartus į savaitę, tai bus daug didesnė lietuvių tri-būna, kurti dar geriau ga-lės naturnauti Lietuvai.

Visi jaučiam, kad pasau-lis atsidūręs kryžkelėje, kad yra priėjęs persilaužimo lai-kotarpį. Jei tarp dviejų di-džiųjų valstybių vyksta lenktynės, tai gal gale ne-išvergiamai viena turės pralaimėti, nes visada lenk-tynės turi savo galą-pabai-gą. Gal tada ir nuo Lietu-vos nukris pančiai.

— Karas, — sako Rak-čiai-čiai, ir numanu iš visko, kad jis beveltyt prasmegti kur nors, kad ir šios daržinės šiauduose. Jis inteligentiškas vyras ir kartais sugeba vienu žodžiu pasakyti daugiau, negu kitas pleyps ištisom valandom. Karas šiuo atveju reiškė frontą, reiškė ugnį, tiesiogiai atsuktą į mus. Ugnį, į kurią varomi taip ne-gražiai jauni ir kvailučiai vyrai, patikėję gera valia, pa-sidavę bendrai traukai ir pametę betkokią nuovokos jaus-mą ir orientaciją bendroje maišatyje. Šią minutę mūsų prakilusius kuopininkas, užmiršęs savo padėtį ir neiš-naudotus konservus, nusileido iš aukštumų ir buvo toks pat, kaip ir kiti. Tik gal plačiau apžvelgiąs ir daugiau suprantąs ir dėlto besijaučiąs blogiau. Jis ir bijojo daugiau už kitus, ir ta baimė turėjo šimteriopus ir labai rafinuotus niuansus.

Nieko pažymėtino neatsitinka visą penktadienį. Ap-kasai užimti, kiekvieno prisitaikyti asmeniniai skoniui ir patogumui, pakrapštant kastuvu, susirausiant ties ga-lva saugesnį pylimėlį. Kažkur nudunksi pavieniai trenks-mai, iš ko negalima nustatyti, ar tai artilerija, ar tai ka-rinio objekto sprogimas. Karas vyksta. Priešas yra neto-liese. Ir jis laikomas — nebijokite. Iš kur tada šūviai pasiektų mūsų ausis? Tuo greitai galėsime persitikrinti patys.

Apylinkėje pilna pabėgėlių iš rytinės Lietuvos. Dau-guma jų spiečiasi apie miestelį. Ūkininkų šeimos su ma-žamečiais vaikais, atkeliavusios poriniais vežimais. Kiti net su gyvuliais, kaip anas Pievenų klebonas — su kar-vėmis prie gardžių. Kad reikia pieno vaikučiams, nieks neužginčys. Tik ko jie šmeižiasi visi apie Sedą? E, jie lūkuriojoja atsidarant kelio į namus. Jau trečias mėnuo. Jau tirpsta pasiimtos atsargos. Išvažiavo jie tik kelioms savaitėms, o dar vis negalima į namus. Tai kas čia per velnias? Na, jie pavaziuotų ir toliau, tik kad neapsimoka. O jei staiga atsitraukia frontas? Tai tik arklis be rei-kalo numušį, grįždamas, sakysime, nuo kokių Gargždų.

Jie lūkuriojoja. Sustoję būreliais, seka vieškelį. Už-kalbina kartais ir kareivį. Jų vietoje tuojau pat kinkė-čiai ausi kumeles. Tuojau pat. Susimesčia vaikus ir pačią. Ašis gerai pasitėpė kelionei. Nes kelionė gali būti ilga. Gali būti. Gali. Tu, gaspadoriau, nieko nepadarysi. Tu jau išėjęs iš savo namų ir atsistojęs ant viešo kelio. Ar jie nemato gurguolių? Ir kaip sykis, atsuktų į vakarus?

New Yorko skautų vyčių okteto dalyviai. Iš kairės: A. Ilgutis, M. Ilgūnas, V. Gobužas, J. Lapurka, R. Kezys, V. Alksninis, V. Aukštikalnis, L. Ralys.

V. Maželio nuotrauka.

New Yorko skautų vyčių okteto koncertas

Šestadienį, vasario 7 d., 6 val. 30 min., Apreiškimo par. salėje, N. 5 ir Have-meyer St., Brooklyne įvyks metinis N. Y. skautų vyčių okteto koncertas.

Oktetas per 7 savo gyva-vimo metus New Yorke ir apylinkėse tapo mėgiamas ir populiarius dainos viene-tas. Per šį laiką oktetas yra koncertavęs apie 70 kartų, daugeliu atvejų už tai ne-imdamas atlyginimo, pvz., BALFo koncertuose, lietu-viškos televizijos programose, skautų vakarėliuose ir stovyklose, šeštadieninėse mokyklos parengimuose, Baismojo Birželio minėji-muose ir kitur, kur oktetas tikėjo savo daina suteiksiąs džiaugsmo klausytojams ir pasitarnausiąs lietuviškam reikalui.

Daug darbo ir laiko pa-aukojo oktetas, besiruošda-mas įvairiems pasirody-mams. Apie 500 repeticijų atžymėta knygoje! Tačiau visi sunkumai nepajėgė nu-slopinti okteto meilės lietu-viškai dainai, ką galima aiškiai pajusti iš šių min-čių, kurios telpa koncerto proga išleistame leidinėly-je:

"Daina mus jungia ir guodžia. Daina mus perke-lia į mūsų gimtąjį kraštą, "kur darželiuos pinavijos, kur mergelės kaip lelijos". Daina mums primena mū-sų karlius — partizanus, po kurių kojomis dunda žemė ir kurie už Lietuvą visada stovėjo ir stovės. Su daina mes krepiamės į savo moti-nas — čia esančias, Lietu-voje likusias, ar šaltaj žeme-lėj priglaustas, sakdami: "Kur tu, mama, — šaukiu aš vakarais pro erdvę... Nepelik manęs vieno, ma-ma..." Daina mums sutei-kia vilties ir ryžto: "Dra-siai, pirmyn, arimų sūnūs". Taip. Daina mus lydi visur, ir, rodos, kai mes žygiuoda-mi dainuojam, su mumis dainuoja Lietuva".

Oktetas tikisi, kad N Yorko visuomenė savo gau-siu atsilankymu į koncertą įvertins okteto darbą. Po koncerto bus šokiai, kur gros Bruno Continental or-kestras — tas pats, kuris grojo per studentų suva-žiavimą Statlerio viešbuty-je, New Yorke. Veiks val-gių ir gėrimų bufetas. Įėjimo auka — 1.75 dol. Liet.

Stud. S-gos nariams ir skau-tams — 1 dol.

Oktetui vadovauja muz. M. Liuberskis. Dainuoja: Pirmi tenorai — A. Ilgutis ir M. Ilgūnas, antri tenorai — V. Gobužas ir J. Lapurka, baritonai — R. Kezys ir V. Alksninis, bosai — V. Aukštikalnis ir L. Ralys.

Šiame koncerte oktetas pasirodys su nauju dainų repertuaru, kur bus išpildo-mi lietuvių ir kitataučių kompozitorių kūriniai. Solo dainuos okteto viešnia sol. A. Gaigalaitė iš Philadel-phijs. Be to, A. Gaigalaitė ir L. Ralys išpildys dainas su oktetu. Solistams akom-konuos muz. A. Mrozinskas, programą ves feljetonistas V. Braženas iš Stamford, Conn.

SKS

NAUJA VALDYBA

Studentų skautų Korp! Vytis New Yorko skryius išrinko naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė se-kančiai: Jurgis Birutis — pirm., Vytas Ramanauskas — vicepirm., Vytis Virbi-cas — junorų tėvūnas, Vy-tas Šetikas — ižd., Saulius Sirusas — sekr.

SEDA

Iš Mariaus Katiliškio knygos
"Išėjusiems negrįžti"

Lyg našlaičiai jaučiamės, palikę vieni kaime, kurs taip neseniai talpino tokius kiekius vyrų. Vieškeliu bra-zda vežimai ir springdami pūkščia motorai. Į vakarus, didžiųjų Klaipėdos vieškelį. Traukiami arklų, važny-čiojami seno Bavarijos ūkininko su nugraužta pypkele nuo sprangios karo duonos nudilusiose dantyse. Kaimo gale, ten, kur egllynas iškyla, tartum palaimą teikianti ir nuo visų piktų vėjų ginanti siena, dailioje pievutėje jis sustabdo arklus pasiganyti. Jis meilija kokią vištelę isi-mesti savo gurguolėn ir ją pasigaminoti savo būdu. Už paukštį jis gali pasiūlyti tabako "Krullschnitt". Tokio kamblių ir šalnakandžių lapų gaminio, kad ir kupranu-gario skrandžiui jis būtų perastrus. Bet pypkei iš bėdos tinka.

— Kur keliauji, dėde? — klausiamo.

— Keine Ahnung.

Apie savo vežimo turinį jis taip pat neturiš jokio supratimo, kaip ir apie viską, kas dedasi jau kelinti metai. Jis mąsto tik apie savo namus, ir jam linksma, kad paga-liau pamažu artėja jų link. Kiti vežimai motorizuoti — tikros daržinės, sukabintos po kelis, traukiamos tik pir-mojo dyzelio. Degalų stoka — ar mes to nesuprantame? Visą dieną ir visą naktį jie taip juda, baigdami pradilinti jautrėsnį pakaušį ir galutinai sutraukti skystą nervų sistemą. Mat, einantieji į apkasus juos susitinka ir klausia vienas kito: — ko mes ten einame, jei vokiečiai trau-kiasi? Oficialiai traukiama tik gurguolė, o kovotojai laiko ir laikys frontą. Tik kur tie jų kovotojai? Pagaliau, ką čia dailinti ir mulkintis pačiam, kai tas jau pora mėne-sių atgal buvo aišku. Mus pajungė spragų kamšymui, o dabar dar geresniam dalykui kinko — atsitraukiančiųjų priedangai.

Ūkiškieji pabėgėliai turėtų orientuotis pagal gurguoles. Kur jos traukiasi — traukis ir tu. Vėliau jau gali nebe-spėti. Bet jie, matyt, neturi karinės patirties ir pusėtina demoralizuoti, nes gerų patarimų neklauso. Jiems tik vaidenasi paliktieji ūkiai, klėtys, daržinės, nenupiautas vasaruoja.

Ir tam kieme, į kurį, vykdydamas įsakymą, atsikraus-tau pavakary, bent dvi tokios išdidžių aukštačių ūkininkų šeimos. Jie klausosi įdėmiai ir niūriai žvelgia į mus. Vy-rai išaina tvarkyti vežimų, bet arklų nekinko. Spėsia. Na, Dieve, jums padėk. Kai nespėsite, mes nieko nebūsime dėti.

Veik beveik ir nėra ko. Nuobodžiaujame. Tai bati-liono raštininkas, toks pašauta koja vyras, ir aš. Lau-kiame įsakymo, ką toliau daryti. Galime palaukti. Dėl to mes nesibaidome. Gerai, palaukiame. Prisideda toks pat dykūnas, buvęs bataliono vadas, dabar bedarbis kapitonas. Ir mergaitė atsiranda, užsisiautusi karišką milinę. Ji graži ir jauna. Jau tokia graži, kad aš nebeįsmanau, kaip reikės ištverti. Jos vardas Elenutė. Antros kuopos vadas ją atsigabeno tiesiog iš Panevėžio, kur ji sau ramiai gy-veno su tėveliais ir lankė vietinę gimnaziją. Atsivedė nevidonas ir paliko. Tai žiauri pamoka visoms gimnazis-tėms, įsimylėjusioms leitenantų žvaigždutes ir jų išpūs-tas mundieras.

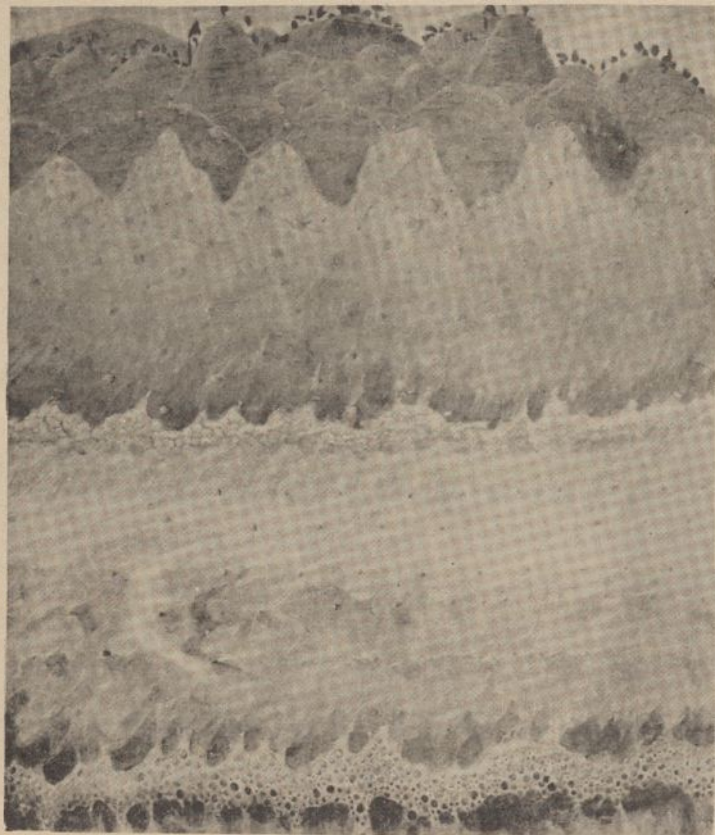
Kas jai, vargdienėi, beliko, ištrauktai iš gimtųjų namų ir numestai vėjo pagairėje? Tik keršyti suvedžio-tojui visais galimais būdais, ypatingai jam rodant neiš-tikimybę kiekviename žingsnyje.

Nuvietintas bataliono vadas stengiasi pabrėžti savo abejingumą visais dabartį liečiančiais klausimais, lyg mus skirtų šimtas mylių nuo įvykių zonos. Tikrumoje jis tuom tik išduoda, kaip jam nelengva sutikti su padėtim ir kaip labai jam ji rūpi. Kapitono iniciatyva jo pasiuntinys pa-rūpina tam tikrą kiekį išgėrimo. Mes jau užkandos iš savo tarbų, ir taip ginamės nuobodulio ir trumpiname nejausias nakties valandas.

— Kapitone, — stengiuos kiek galint išlaikyti oru-mą. — Jūs sutiksitate, kad situacija daugiau, negu kiau-liška, atsiprašant.

— Ji labai puiki.

(Bus daugiau)

ALLEGRO

Iš Vytauto Sidabro užrašų knygutės

REIKĖJO AR NE BARTKUI VYKTI Į WASHINGTONĄ?

Kaip žinome, neseniai Alto trys didieji vyko į Washingtoną pasiinformuoti, anot jų, labai svarbiais klausimais. Kad galėtų gerai angliškai susikalbėti, pasiėmė draugėn ir panelę Kižytę.

Argi ši kelionė, 4 asmenims važiuojant ir Alto išdo išleidžiant daug pinigų, buvo būtina reikalinga?

Gera informuoti sluoksnius, tai teigia, jog ji buvo labai reikalinga. Ir būtinai visiems trims reikalinga, plius minėtai panelė...

Mat, norėta vykti pasiinformuoti pas Vatikano nunciją Washingtono svarbiais Lietuvos liečiančiais klausimais, bet buvo užmiršta, o gal geriau pasakius nenorėta pasiinformuoti, ar naujasis nuncijus yra atvykęs į Washingtoną. (Kaip žinia, jo nerado).

Kitas svarbus reikalas, tai išsiaiškinti dėl labai seniai išleistos kariuomenės vadovybės instrukcijos, liečiančios vėliavų spalvų naudojimą lietuvių daliniuose, esančiuose Vokietijoje.

Tuo reikalu, vieno mūsų diplomato teigimu, turi rūpintis Washingtono esanti pasiuntinybė. Lietuvos piliečių reikalais, kurie turi ryšiu su JAV, rūpinasi ir iuos tvarko Lietuvos valstybės pasiuntinys JAV.

To paties diplomato nuomone, reikia ar nereikia, vis klaidiname užsienio reikalo ministeriją ir, įkišę pro duris galva, klausiamo: ar jūs dar mylite mus. Ką gi pasakvėtu ir manoji žmona, jei aš vis ja kamantinėčiau ir klausinėčiau, ar ji tebemyli mane?

Alto pirmininkas lankėsi NCWC. Ėjo vienas. Abu savo bendrininkus bedievių paliko palaukti gatvėje.

Dabar pasakykite, ar inž. Eug. Bartkus, Alto vicepirmininkas irgi turėjo vykti su jais drauge?

Sunku buvo A. Oliui dirbti Alto, nelengviau ir inž. Eug. Bartkui. Ir kaip gi bus lengva, jei vienaip susitariama, o kitaip daroma, jei, taip vadinamas džentelmeniškas susitarimas numetamas į Alto sekretoriaus šiukšlių dėžes. Sakoma, jog ir prieš šią kelionę taip pat būvę pasielgta.

Vienas Alto žmogus su pasipiktinimu pabrėžė inž. Eug. Bartkus žodžius, jog jis iš Alto veiklos nedarys asmeninio biznio.

O mano nuomone, E. Bartkus turėtų vykti į Washingtoną drauge su kitais, turėtų imti kelionpinigius, dienpinigius bei kitokias skiriamas sumas ir visus tuos pinigus galėtų atiduoti Balfui. Končius tikrai apsidžiaugtų.

Suprantame, kad Alto žmonės, vykdamie į Washingtoną, negali iš savo kišenės mokėti kelionės ir viešbučio išlaidas, kad jiems yra reikalingi dienpinigiai ir reprezentacija.

Bet kam vis vykti būriu. Kodėl reikia važiuoti tada, kada tikro reikalo nėra.

Šiuo atveju, jei ir buvo reikalinga misija į Washingtoną, ją galėjo atlikti vienas pats Alto pirmininkas.

Pasaulis be sienų

VLADAS VIJEIKIS

Dažnai minime didžiųjų žmonių gimtadienius, neužmirštame taip pat ir pirmųjų laikraščių bei knygų pasirodymo datų. Tačiau labai ir labai retai prisimename paveikslų sukūrimo sukaktis. O juk kūriniai esmėje yra svarbesni ir ilgiau gyvena, nei jų kūrėjai. Todėl noriu čia pasidalinti mintimis apie Čiurlionio "Jūros sonatą", kuri buvo sukurta 1908 metais. Taigi jau praėjo 50 metų nuo to vieno geriausių Čiurlionio paveikslų sukūrimo.

Jūros sonatą sudaro trys paveikslai, kuriuos Čiurlionis pavadino muzikos kūriniuose naudojamas pavadinimais: Allegro, Andante ir Finale.

Allegro dalimi, Čiurlionis, kaip ir muzikos veikale, įveda mus į kūrinių temą ir ima pasakoti minties užuomazgą. Jūra rami. Ritmingai žaidžia bangų kaskados su linksmai virpančiomis pūslų keteromis. Kalnai ir medžiai savo ritmika atkartoja jūros bangų žaismą, kurių paviršiumi skrieja paukštis. Tai pradžia pasakos: "Senai, labai senai..."

Andate paveiksle persikeliam į slėpinį jūros gelmes, kur paslaptį ranka laiko paskendusį laivą. Vandens lūliavime susasi paslaptį miestai. Čia jūros pasaulis su savais vandenimis ir savu dangumi, kuriuo plaukia žuvis ir laivai.

Bet ramioji jūros idilija nyksta. Didžiulė banga, kaip likimas, pakyla jūroje ir šluoja viską pakelyje. Tai Finale.

Pabaiga ateina tragiška ir nepaprastai. Maži laiveliai kaip skiedrėlės bus nublokštos didžiosios likiminės bangos, kurios putose išra-

švta ir Čiurlionio vardo raišys. Ar Čiurlionis nujautė, kad jau nebetoli jo likiminė banga? Sekantieji (1909) metai buvo jau paskutiniai jo kūrybos metai.

Čiurlionio kūryba saviškai primena Kristaus mokslo dėstymus. Kaip Kristus sunkias ir nesuprantamas tikėjimo dogmas dėstė akivaizdžiais palyginimais, taip Čiurlionis savo minčių pasauliui praskleisti naudojo realius ir apčiuopiamus daiktus, nors aiškino nerealius ir sunkiai gvil-denamus vaizdus.

Ne visi vienodai supranta Čiurlionio palyginimų reikšmę ir nevisi vienodai interpretuoja jo mintis. Čiurlionis ir nesistengia iki galutinių smulkmeniškų išvadų išdėstyti savo mintį. Jis palieka laisvę žmogui ir žadina jame rusenantią kūrėjo ugnelę, kuria apdovano-tas kiekvienas. Jis negalvoja už kitus. Jis leidžia ir kitiems daryti sprendimus ir išvadas. Nevisi pajėgia įsijausti į tą pasaulį, kuriame gyvena Čiurlionis. Tai kūrėjo pasaulis. Pilnas naujų ir kūrybiškos ugnies. Daugelis kūrėjų ieško savo pasaulio. Vieni jų randa čia pat žemėje ir jame apsitveria nuo kitų tvora, kur jie jaučiasi pasislėpę nuo ikyrių žvilgsnių. Kiti, neradę savo pasaulio čia žemėje bando jį sukurti nežinioje. Toje neišmatuojamoje platybėje, kur kūrybai niekas negali pakirpti sparnu. Tokio pasaulio ieškojo ir Čiurlionis. Daugelis kūrinių tai to naujojo pasaulio dokumentai, kurie liudija apie tokio pasaulio egzistavimą. Tokio pasaulio, kuris neturi nei sienų, nei žemėlapių.

ANDANTE

FINALE

AMERIKOS LAIKRAŠČIŲ LEIDĖJŲ BĖDOS

LEIDIMO KĄSTAI PAKILO 50%. — PER DEŠIMTME-
TĮ SUSTOJO 217 DIENRAŠČIŲ. — SAVININKŲ SKAI-
ZIUS MAŽĖJA. — NUMATOMAS LAIKRAŠČIŲ KAINŲ
KĖLMAS.

Dideli ir svarbūs pasikei-
timai vyksta JAV laikra-
ščių leidime. Pasikeitimai
veda į mažesnę laikraščio,
o taip pat ir mažesnę sa-
vininkų skaičių.

Chicago "Daily News",
vienas iš svarbiausių laik-
raščių, buvo parduotas sau-
sio 5 d. Po šio pardavimo,
dabar tik du savininkai
kontroliuoja keturis dien-
raščius Amerikos antrame
didžiausiame mieste.

Per paskutinius mėne-
sius seni laikraščiai Cincin-
nati ir New Orleans mies-
tuose taip pat dingę. Jie
buvo parduoti ar sujungti.

Laikraščių pramonė, kaip
ir kitos pramonės šakos, tu-
ri dvi sunkias problemas —
labai kylančias kainas, ir
darbininkų reikalavimus.

New Yorko mieste, kalė-
dinių skelbimų sezono įkarš-
tyje, devyni didieji dien-
raščiai buvo streiko užda-
ryti. Nuostolis siekia 25 mi-
lijonus dolerių, kurių nie-
kad negalės atgauti. Strei-
kai, kurie uždaro laikraščių
spausdėtuves, yra viena iš di-
džiausių leidėjų bėdų.

Per paskutinį dešimtį
metų laikraščio leidimo kai-
na pakilo virš 50 procentų.
Dėl to skelbimų kainos tu-
rėjo būti pakeltos. Prenu-
meratos mokesčiai taip pat
pakilo. Bet vis daugiau ir
daugiau laikraščių nepajė-
gia išsilaikyti, nes leidimo
kainos kyla ir leidėjų veda
į bėdas.

Reikia neužmiršti, kad
per paskutinį dešimtmetį
sustojo 217 dienraščių.
Vieni susijungė su kitais
laikraščiais, antri perėjo į
savitraščius, tretį bankru-
tavo. Ir visa tai veda į vie-
ną laikraščių savininkystę
mieste, ypatingai kur gy-
ventojų skaičius yra ma-
žesnis, negu 200,000. Dides-
niuose miestuose savinin-
kystė taip pat vis daugiau
ir daugiau koncentruojasi
į vienas rankas. O buvo lai-
kai, ir dar neseniai, kada
daugiau kaip pusė JAV
miestų turėjo konkuruojan-
čius laikraščius. Dabar, iš
1450 miestų, turinčių dien-
raščius, tik 75 (mažiau
kaip 5%) turi konkuruo-
jančius laikraščius. Daugiau
kaip 1200 miestų dabar turi
tik vieną laikraštį. Daugu-
moj, rytiniai ir vakariniai
laikraščiai, yra tų pačių sa-
vininkų rankose.

Taip pat matomas žymus
padidėjimas grupių savinin-
kysčių — vadinamų "Chain
operations". Prieš dešimtį

metų buvo tik 75 grupės,
turinčios du ar daugiau
laikraščių. Dabar yra 95
grupės, kurios leidžia apie
500 laikraščių.

Nuo 1948 m. laikraštinio
popieriaus kaina pakilo nuo
\$88.50 už toną iki \$135. Vi-
dutinės laikraščių darbinin-
kų algos per tą patį laiko-
tarpį pakilo nuo \$1.98 už
valandą iki \$2.98. Abu pa-
kilimai yra virš 50 procen-
tų.

Kiti laikraščių kaštai taip
pat pakilo — dažai, meta-
las, įrengimai, elektra, ben-
zinas ir t.t.

Leidėjai nurodo dvi di-
džiausias priežastis, kodėl
laikraščių pramonė daugiau
jaučia kylančias kainas, ne-
gu kitos pramonės šakos.
Jos yra:

- kylanti konkurencija iš
kitų skelbimo būdų —
ypatingai televizijos ir
radijo. Jos prilaiko lai-
kraščius nuo skelbimų
kainų pakėlimo;
- laikraščiams nepasisė-
ka pakelti produkciją
mechanizacijos ir nau-
jos technikos pagalba,
kad nugalėtų kylančias
algų kainas.

Kokia gi bus ateitis? Ji
pramatoma tokia, kokią jau
dabartinis laikas iššaukė:
mažiau laikraščių ir mažiau
savininkų. Kainoms kylant,
ir laikraščių kainų kėlmą.
Paruošė K. G.

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

TRUCK DRIVERS
UNION

LOCAL NO. 407

WILLIAM J. WELCH,
SECY-TREAS.

2070 East 22nd Street

GREETINGS and BEST WISHES
CHIN'S RED DRAGON
RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE
AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE. PR 1-0190

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

CARL NEWMAN
MASON CONTRACTOR

450 Lloyd Road RE 1-2705
Euclid, Ohio

Greetings and Best Wishes
To Our Friends
and Patrons

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS
OF DISTINCTION

Easy Terms can be
Arranged

2027 EUCLID AVENUE

PR 1-7633

Fantastiškiausi karo uždaviniai

BANDOMASIS UŽDAVINYS

Mano apmokymas buvo beveik baigtas, kai vėl pasirodė Juergensenas.

— Esi pavyzdingas mokinių, — pasakė. — O dabar turėsi parodyti, ką išmokai.

— Mielai. Kada turiu pradėti?

— Tuoj pat.

— O ką turiu daryti?

— Važiuos į Olandiją. Ten yra miestas, vadinas Den Haag. Gražus miestas, tarp kita ko. Jis yra okupuotas. Mūsų.

— Žinau, — įterpia.

— Gerai. Važiok ir pasižiūrėk, ką sužinosi. Visa, kas svarbu kariniams tikslams: kas komendantas, kiek įguly, koki ginklai. Tai tik bandomasis uždavinys.

— O jei būsiu pagautas?

— Būsi neturėjęs sėkmės.

— O kuo nuvažiuosiu?

— Kuo nori, — atsakė Juergensenas. — Dėl manęs, nors ir specialiu lėktuvu su parašytu. Rytoj pasakysi, ko reikia: kokia uniforma, kiek pinigų, koki pažymėjimai. Ir tada išnyk, o po trijų dienų perduosi žinias. Jei nepagausi — būsi apsuks agentas, o jie ten visi miegaliai. Malonios kelionės!

Tuoju supratau, kad dabar jau rimti reikalai. Atvirai kalbant, to nuotykiu smalsiai laukiau. Kitą dieną išvykau. Vokiečių žvalgybos agentas Nr. 146 pasiekė pirmąją savo kryžiaus kelių stotį.

Sėdėjau greitajame Berlyno-Hagos traukinyje. Antroje klasėje, žinoma. Nebeatsimenu dabar, kokią pavardę tada turėjau. Mano dokumentuose buvo žymima, kad Hagon vyktu tarnybiniiais reikalais. Kelionė į ten buvo apmokėjusi vokiečių žvalgyba. Grįžimo bilietas priklausė nuo laimės.

Šalia dokumentų, turėjau visą pluoštą olandiškų guldenų. Man buvo pavesta per tris dienas surinkti visas žinias apie vokiečių įgulas Olandijos sostinėje ir pranešti Berlynui. Aš buvau užsimojęs tai atlikti per dvi dienas ir neišleisti pinigų. Juk tai buvo tik bandymas. Visai nepavojingas dalykas. Bet neseniai Bordeaux mieste du mūsų žmonės panašioje istorijoje žuvo. Arba jie pervėlai pakėlė rankas, arba lauko žandarmerijos pistoletai iššovė peranksti. Žvalgyba buvo veliui išmetusi pinigus. Mirties pranešimą — "žuvo už fiurerį, tautą ir tėvynę" — turėjo patys giminės apmokėti. Apie tą incidentą sužinojau, tik grįžęs Berlynui.

Tuo atveju, jei būčiau sugautas, man buvo duoti aiškūs įsakymai: pirma — tylėti, antra — laukti, trečia — tikėtis. Trečiasis punktas iš tikrųjų buvo ne įsakymas, o paties mokytojo patarimas. Tų žmonių sugauti agentai kartais turėdavo išlaukti savaites ar mėnesius, kol žvalgyba juos

išvadudavo. Tik labai retu atsitikimu kuris nors būdavo pamirštas. Tačiau konkurencija tarp žvalgybos, kariuomenės įstaiigos, ir Reicho saugumo tarnybos. SS šnipinėjimo centrinės, dažnai velniškai veikdavo.

Traukinys važiuo lėtai. Bėgiai po lėktuvų puolimo buvo tik provizoriškai sumontuoti. Šalia manęs sėdėjo kariuomenės teismo tarėjas ir du karininkai. Vienoje stotyje traukinin ilipo žandarmerija. Viršila labai rūpestingai patikrino mano dokumentus. Pažvelgė į mane nepasitikinčiu žvilgsniu ir nuėjo.

— Ar niekada nebuvo kareivių? — paklausė vienas karininkų.

— Ne, — atsakiau.

— Bet esi labai jaunas.

— Taip.

— Liga?

— Ne.

Daugiau jie su manimi nekalbėjo. Jie valgė sviestinius ir gerė degtinę. Ir kariuomenės teismo tarėjas.

Vieną minutę pavėlavęs, traukinys įbėgo Hagos stotį. Stotyje buvau dar kartą pagrindinai patikrintas. Mano dokumentai atlaikė. Lagaminą atidaviau apsaugon. Jo dvigubame dugne buvo paslėptas radijo siųtuvas. Man atrodė, kad bus saugiau, jei mažiau rūpinisui savo bagažu.

Pėsčias išėjau ieškoti nakvynės. Namas turėjo atitikti specialius reikalavimus: turėti kuo mažiau geležies, kad netrukdytų siųtuvu darbą, neperdaug ir nepermažai apgyvendintas, o kambario sienos turėjo slopinti Morzės aparato garsus.

Radau pensoną, kuris atitiko reikalavimus. Valgomajame du karininkai su merginomis gerė olandišką džiną. Jie mane triukšmingai pasveikino, kai sužinojo, kad esu vokiečių. Iš jų patyriau porą nereikšmingų dalykų. Iš bėdos galėjau pasinaudoti.

Tačiau bėdos nebuvo. Miestas buvo pilnas vokiečių kareivių. Buvo ir degtinės. O viso pasaulio kareiviai atveria širdį, kai jiems pastatai stiklūka.

Vienoje smuklėje būrys kareivių šventė savo draugo išteisinimą. Istorija tokia: ūkininkas apskundė kareivį už karvės nušovimą.

Išteisintasis pasakojo bylos eigą:

— "Kodėl nušovei?" — klausia teisėjas. "Buvau sargyboje. Karvė mane užpuolė, o užpultas kareivis visada turi griebtis ginklo". — "Bet karvė vėliau suvalgė, ar ne?" — "Kareivis turi rūpintis, kad maisto produktai nežūtų", — atsakiau, ir kariuomenės teismas mane išteisino.

Triukšmas smuklėje didėjo. Aš vėl užsakiau visiems po stiklūką. Dabar jie turėtų atkreipti dėmesį. Kareiviui visada kalama, kad saugotųsi civilių, siū-

lančių jam išgerti. Bet kas dabar kreipia į tai dėmesį? (Bus daugiau)

IR TAIP
GYVENIME
BŪNA

Vienas New York valstybės policininkas prieš dvejus metus sulaukė moterį, kuri važiuo neatsargiai. Šiomis dienomis tas pats policininkas sumokėjo du dolerius už vedybų leidimą, nes pirmoji pažintis, prasi-
dėjusi prieš dvejus metus, baigėsi vedybomis.

Norvegijos parlamentas neseniai atšaukė įstatymą iš 1827 metų, kuriuo draudžiama negrą pirkti arba parduoti.

Du Torino policijos valdininkai gudurmu nustatė sicilietį vagį, kuris buvo apsimetęs amerikiečiu. Jie Sicilijos tarme papasakojo anekdotą. Vagis taip linksmai kvatojosi, jog iš karto paaiškėjo, kad jis kilęs iš Sicilijos.

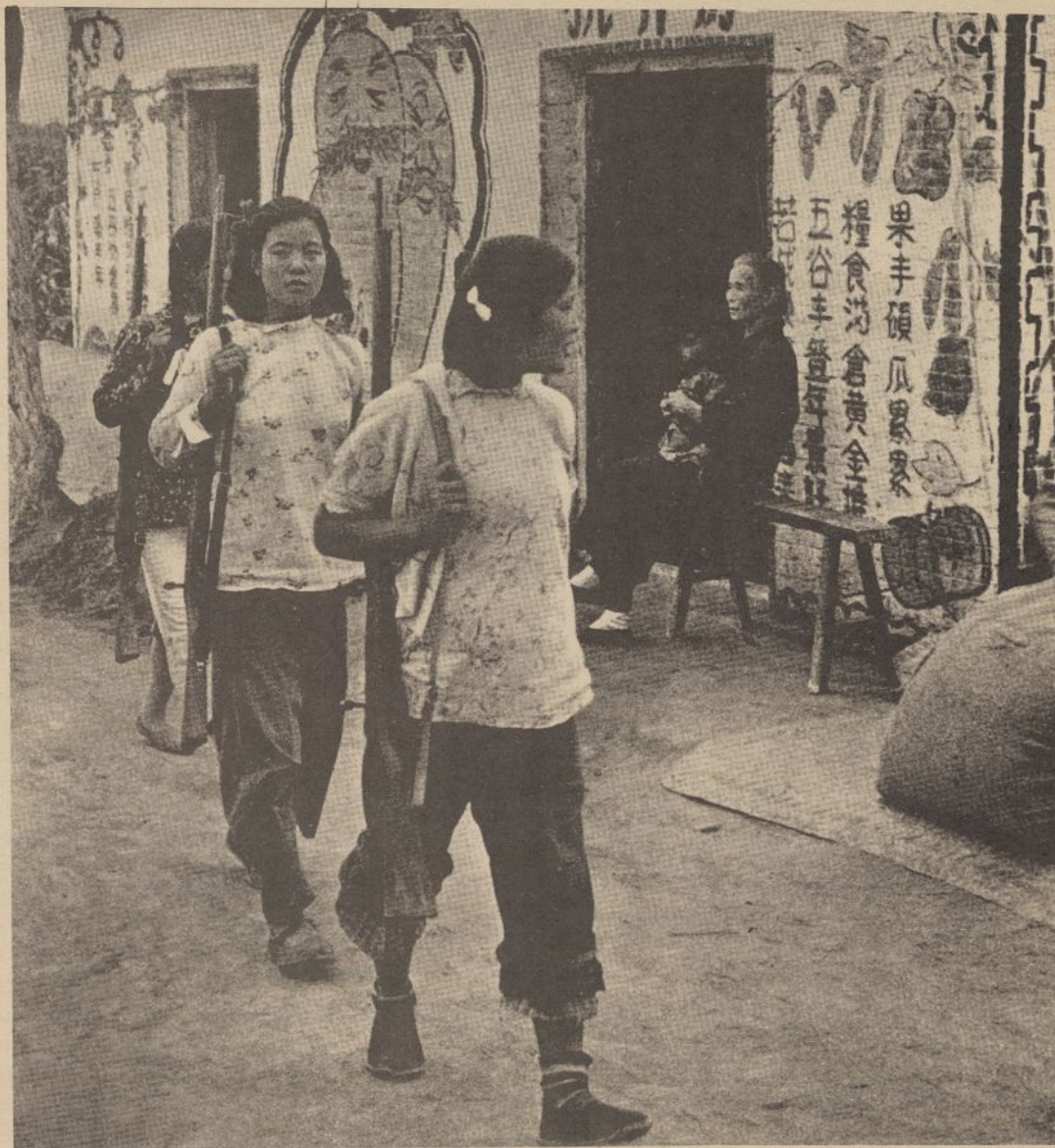
Gla morgano grafystėje, Anglijoje, du jaunuoliai (17 ir 18 metų) buvo nubausti po du svarus baudos už tai, kad suaugusių nelydimi lankėsi viešame restorane. Kaltinamieji teisinosi, kad jie restoraną eję atšvesti savo vestuvių.

New Yorko mieste viena banko tarnautoja gavo raštelį, jog duotų 1,000 dolerių, nes kitaip bankas bus išsprogdintas. Ji žvilgtelėjusi į lapelį motelėlo neilgtam klientui pasitraukti į šoną ir ramiai patarnavo sekantiems dviems. Kai pirmasis norėjo žinoti ką ji mananti apie raštelį, tai ši nekreipė dėmesio. Pagaliau būsimas plėšikas, nebetekęs kantrybės, išsinešdino pro duris.

Vienas Youngtown miesto gyventojas sapnavo, jog jis žvejojas. Jis sugavęs vieną mažą žuvį, kitą didelę. Didžioji norėjo praryti mažesniąją ir užspringo. Šeimos nariai buvo išbudinti keistų tėvo garsų. Manydami, kad tėvą ištiko širdies ataka, pašaukė greitąją pagalbą ir nuvežė į ligoninę. Tenai paaiškėjo, jog tik būta sapno, kuris jam kainavo: 18 dol. už greitąją pagalbą, 2 dol. už apžiūrėjimą ligoninėje, 9 dol. šeimos daktarui, 25 dol. už praleistą darbo dieną, arba iš viso 54 dol.

Hartfordo policija panaudojo privataus klubo sieną, kaip įrodymą, jog tenai vyksta lažybos. Klubas pirmininkas teisinosi, kad jis nieko nežinojęs, jog ant klubo sienų buvo užrašomos lažybos.

New Yorko mieste vyriškis, sustabdes taksi vairuotoją, apiplėšė ir pasišalino. Vairuotojas greit pamatė policininką, kurį paėmęs važinėjo po apylinkę ieškodamas nusikaltėlio. Plėšikas, matomai, ieškodamas naujos aukos sustabde taksį, kuriame buvo policininkas. Nusikaltėlis buvo areštuotas, kada jis norėjo įlipti į taksį.

Ginkluota iki paskutinio žmogaus tauta turi tapti komunistinė Kinija. "Išnaikink imperialistus!" kalama kiekviename žingsnyje. "Amerika mūsų mirtinasis priešas!" Visos jaunesnio amžiaus moterys miestuose ir komunose turi kiekvieną rytą atlikti karinio parengimo valandą.

Raudonosios Kinijos vaizdai

"IŠLAISVINTOS" MOTERYS

Aštrus balsas prikelia mano šęstą valandą ryto. Prienu prie viešbučio langų. Gatvėje, aštuoniais aukštais žemiau, išrikiuotų moterų būrys. Kiekvieną rytą jos po valandą mokomos rikiuotės: "lygiuok", — bėgte marš! — šautuvus ant peties!...

Tai viešbučio padavėjos, šlavėjos ir aplinkinių įstaių tarnautojos. Prieš pradėdamos darbą, jos turi susirinkti gatvėje ir atlikti karinius pratimus.

— Draugės savu noru užsiregistravo į liaudies miliciją, — vėliau man paaiškina mažasis Čangas, 2 savaitėm priskirtas vertėjas. — Kodėl? — klausiu, nes ir pats nemėgčiau rikiuotės tokį ankstų rytą.

— Mes turime pasiruošti kovai, — atsako Čangas.

— Kokiai kovai?

— Kovai su JAV agresoriais!

— O, aš žinau: "Imperialistus prigirdysime kaip šunis" — pastebiu.

Čangas nusišypso:

— Jūs jau žinote tą dainą...

"Mūsų studentai gali laisvai susikurti savo pasauliui", buvo pasakojama Vakarų reporteriams Pekingo universitete. "Mūsų studentai skaito ir Vakarų laikraščius". O tie "Vakarų laikraščiai yra komunistų leidiniai iš Rytų Vokietijos ir Anglijos bei maskvinė Pravda.

Ilipame į lenkų gamybos automobilį "Varšuva". Tai lenkiškoji versija sovietinio "Pobiedos", kuris savu ruožtu yra nukopijuota iš amerikinio Chevroleto. Mūsų šoferis, kaip ir vertėjas Čangas, dėvi mėlyną medvilninę uniformą stačia apikakle. Unimormos sukirpimą Mao perėmė iš Stalino, ir dabar ji yra ištikimybės partijos linijai ženklas. Veik visi kiniečiai dėvi ją — ir moterys, kurias teisiskirsi tik iš plaukų. Komunistai išvadavo moteris iš visagalės uošvės valdžios ir suligino su vyrais. Visiškai suligino — dabar jos dirba tuos pačius sunkiuosius darbus ir dėvi tas pačias uniformas.

Kiniečio šeima buvo didžiausias komunizmo priešas. Ištisis tūkstančius metų Kinija sėmėsi stiprybę iš tos šeimos sistemos. Tėvas buvo visagalis valdovas ir už viską atsakingas. Jei sūnus nusikalsdavo, baudžiamas būdavo ir tėvas. Jis išrinkdavo sūnui nuotaką ir dažnai dar lopšy sužieduodavo. Po vedybų jaunoji šeima persikeldavo į jaunojo tėvo namus, kur jaunoji marti patekdavo neaprežton uošvės valdžion.

Komunistai sutraukė tuos pačius. Jų reformos išvadavo kiniečius iš nežmoniškos sistemos, kad įgyvendintų dar nežmoniškesnę: liaudies komuną, visišką šeimos sunaikinimą.

Didžiudamosi tais laimėjimais, "gatvės komiteto" atstovė man pasakoja:

— Po išlaisvinimo, t. y. po valdžios perėmimo 1949 metais, mūsų moterys įgijo bendruomeninę samonę. Dabar jos dirba produkcijai.

— Ką tai reiškia?

— Joms nereikia šeiminių kaupti.

— Jos nebegamina ir valgio?

— Ne, jos gamina pieną, kad atsigintume nuo amerikinės agresijos.

Mes nueiname į seno namo kiemą. Gėlių darželiai paversti "fabriku". Vidury stovi iš molio krėsta krosnis, aplink ją tuzinas moterų su ilgomis kartimis

rankose. Jomis primityvioje tirpymo krosnyje vartomi senos geležies gabalai, kurie palaipsniui tirpsta. Sulydyti gabalai tada pakraunami į vežimus ir kartais šimtus kilometrų tempiami į artimiausią aukštąją krosnį, kur perdirbami į pieną.

— O kas verda pietus? — vėl klausiu aš.

— Kita grupė. Vėliau visos valgo bendroje valgykloje.

— O kur valgo vyrai?

— Fabrikuose.

— O vaikai?

— Vaikų darželiuose. O seniai, kurie neapajėgia dirbti produkcijoje, juos prižiūri.

"Gatvės komiteto" atstovė pati turi keturis vaikus.

— Ar jie taip pat vaikų darželyje? — klausiu.

— Ne, jie jau perdideli. Jie eina į mokyklą.

— O po pamokų?

— Pionierių organizacijoje. Mūsų pionieriai taip pat prisideda prie socializmo statybos. Mūsų vadas Maoetungas nutarė, kad mes per 15 metų turime pralenkti Angliją plieno gamyboje. Bet mes tai padarysime anksčiau.

Ligšiol mes matėme juos tik dirbančius. Panorome sužinoti, kaip jie linksminasi. Kokios pramogos Pekinge, keturių milijonų mieste. Pagaliau atėjo šeštadienis.

— Ponas Čangai, kur čia galima pasižokti?

Ponas Čangas neatsako. Tai daro visada, kai klausimas jam nepatinka.

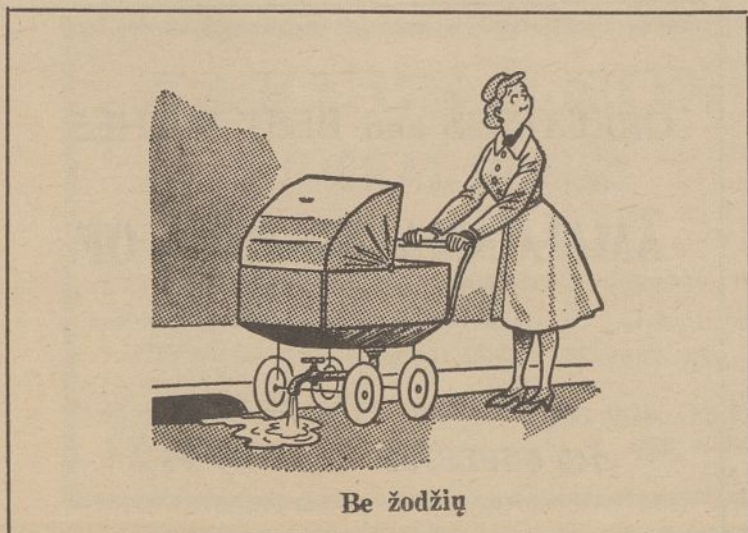
— Gal kultūrinis vakaras? — bandau įsiteikti.

— Jokių kultūrinių vakarų. Mūsų žmonės nešoka.

— Kodėl?

— Dėl amerikinės agresijos. Mes turime pagaminti daugiau plieno. Mūsų žmonės dėlto ilgiau dirba, o paskui miega, kad kitą dieną vėl galėtų dirbti.

Mes atsiveikiname. Rytoj rytą jis turės savo viršininkui pateikti pranešimą raštu apie tai, ką mes matėme ir kalbėjome. Visa tai jau sužymėta juodoje Čangos užrašų knygutėje.

Be žodžių

Dirvos nuolatinis bendradarbis ekonominiais klausimais — Jonas Kazlauskas (dešinėj) tariasi su redaktorium J. F. Palukaičiu. Dirvos nuotrauka.

PAJAMŲ MOKESČIŲ PROBLEMOS Forma 1040 A

J. KAZLAUSKAS

Venas iš svarbesnių 1958 m. individualinių pajamų mokesčių pakeitimų yra trumpoji mokesčių blanka 1040A. Mokesčių mokėtojas (pildydamas vienas ar kartu su žmona) gali naudoti 1040A formą: jei bruto pajamos yra mažesnės, negu \$10,000; jas sudarė atlyginimai, nuo kurių pajamų mokesčiai buvo atskaityti, ir kitos pajamos, nevirsijančios \$200.00, ir pasitenkina maždaug 10% pajamų standartiniu atskaitymu.

Trumpoji pajamų mokesčių forma 1040A (kortelės pavidalo) turi teigiamų ir neigiamų savybių, kurias būtinai reikia panašinti, prieš skaičiuojant mokesčius.

Mokesčių mokėtojas, kurio pajamos 1958 m. buvo mažesnės, negu \$5,000, ir nuo kurių pajamų mokestis buvo atskaitytas, gali patogiau naudoti formą 1040A. Atsakęs kelis paprastus klausimus ir pridėjęs W-2 formą (pažymėjimą iš darbovietės, kiek uždirbta ir kiek mokesčių sumokėta) mokesčių apskaičiavimą gali palikti Mokesčių Inspekcijai, kuri vėliau grąžins permokėtą sumą ar paprašys nesumokėtos dalies.

Šeima, kurios pajamos 1958 m. buvo tarp \$5,000 ir \$10,000, ir nuo kurių pajamų mokestis buvo darbdavio atskaitytas, gali pildyti trumpąją 1040A formą, bet mokesčius turi pats mokėtojas apskaičiuoti ir nesumokėtą dalį kartu pasiųsti. Tai parodo formos 1040A paprastumą. Tačiau, ją pildant, nėra galima išvardinti leidžiamų atskaityti išlaidų kaip tai daroma, naudojant ilgąją formą 1040.

Jei leidžiamos atskaityti išlaidos viršija 10% metinio uždarbio — tada trumpoji forma 1040A mokesčių mokėtojui gali būti nuostolinga.

Aiškumo dėliai pora pavyzdžių:

Suma, kurios vyro pajamos 1958 m. buvo \$4,800, žmona ir 10 m. sūnus neturėjo pajamų, pildo kartu mokesčius. 1958 m. mokesčiai už namą buvo \$250, procentai už paskolą namui \$270 ir aukos bažnyčiai ir šalpos organizacijoms \$80. Viso išlaidų \$600, arba daugiau, negu 10% jo pajamų. Naudojant trumpąją formą 1040A, tektų mokėti \$509 mokesčių, išvardijant išlaidas ilgojoje 1040 formoje, ši šeima moka tik \$480 mokesčių; \$29 lieka šeimos kišenėje!

Našlys su dviem išlaikomais vaikais 1958 m. uždirbo įmonėje \$4,800. Kitų pajamų neturėjo. Jei jis pildo trumpąją 1040A formą, jis moka \$519 (kaip viengungis su trimis išimtinėmis — exemptions). Jei naudoja ilgąją 1040 formą ir ima "šeimos galvos" (head of household) mokesčius, moka tik \$514. Jei jo žmona yra mirusi 1956 ar 1957 m., jis turi teisę naudotis mokesčių lygiu, kaip pildydamas kartu su žmona, jei vartoja 1040 formą, jo mokesčiai \$509.

Trumpoji 1040A nepartina naudoti mokesčių mokėtojui, nuo kurio bruto pajamų yra leidžiami atskaitymai. Namų pardavimo agentas uždirbo \$4,000 praeitais metais. Jo žmona pajamų neturėjo. Sąsąjyje su bizniu jo automobilio išlaidos buvo \$500; jos brokerio nebuvo kompensuotas. Pildydamas kartu su žmona trumpąją 1040A formą, jis moka mokesčius už visus \$4,000, t. y. \$485. Ši forma neleidžia atskaityti \$500 automobilio išlaidų; mokesčių sumokama tik \$395. Pasirinkimas pačio palankiausio mokesčių pildymo metodo sutaupo \$90 mokėtojui.

Mokesčių forma — kortelė 1040A šiemet yra pritaikyta žymiai didesniai

Los Angeles margumynai

Apžvelgus praėjusių metų lietuviškos veiklos balansą, tenka konstatuoti, kad mūsų kolonijos kultūrinė kronika ištikus metusėjo pagal pakraipinių laikraščių oficialius sukirpimus, pvz., viename tokiais atgalviais: Perrinkta AL RK Skyr. V-ba, Gyva LB veikla. Vyčių šokiai, Naujas "Liet. Dienų" nr.; Kitame — TMD 8-tos kuopos veikla, SLA 75 kuopos piknikas ir t.t. Visur kartojosi, maždaug, tų pačių veikėjų pavardės, kiek jos buvo naudingos kolektyvinei veiklai.

Individualaus įvairumo beveik nepastebėta, išskyrus pačius spaudos linksminojus, kurių vienas reklamavosi dirbęs prie Hollywoodo studijų, kitas — Hollywoodo filmų pramonėje korespondentu; ir abu nuolat spaudoje noriai patikslindavo viens kito kasdieninės duonos šaltinius bei kitokios garbės slapyvardinius nukrypimus. O visuomenei tas išėjo tik į naudą, kaip tam čigonui: pradžioje vargštama tik su pirmu vaiku, gi, atsiradus antram — patys viens kitą prižiūri...

Labiausiai nusipelnę veikėjai:

Alg. Gustaitis — už gerą novelę, tuoj pat vertimą į visas kalbas bei MGM B-vės suktinę į filmą "Pasivaikščiojimas Lithuania Drive šaligatviu" ir J. Kaributas — už patobulinimą Petro Vaičiūno komedijos teksto bei scenoje vaizduojamo bajoriškumo suproletarinimą.

Šviesiausi pavyzdžiai:

1. Dr. Grigas Valančius — kaip valgyti duoną ne iš prakaito.
2. Rašyt. Jurgis Gliuda — kalbos ir sintaksės.

3. Dailiųjų Menų Klubas — naujų narių įsileidimo pro adatas skylutę.

Ar žinote, kad:

Rinkiminės kompanijos Lithuanian-American komitete buvo 4 vicepirmininkai, 4 skelbimų direktoriai ir 36 direktoriai be departamentų.

*

Pirmą kartą šios kolonijos parengimų istorijoje buvo išleista spaudos atstovai su neapmokamais pakvietimais į Dramos Sambūrio premjerą "Tuščios Pastangos".

Ar jau taip yra?

"Parapijos užpirtasis namas rugpiūčio 29 d. perėjo pilnon mūsų nuosavybėn. Tam reikalui užtraukta 42,000 dol. naujos skolos". (Šv. Kazim. Par. Lietuvių žinios).

Surinko: Didelis Dūmas

WATERBURY

• Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas maloniai kviečia vietas ir apylinkių lietuvius dalyvauti rengiamame Užgavėnių vakare, kuris įvyksta vasario 7 d., 7 val. vak., šv. Juozapo par. didžiojoje salėje, John St., Waterbury.

Erdvioje parapijos salėje, šokių mėgėjai galės linksmintis iki pirmos val. nakties, grojant puikiam lietuvių-latvių orkestrui.

Baileto artistė Jonė Rastaitė pašoks keletą įdomių šokių. Magikas C. Karkut taip pat parodys neįtikėtinų dalykų, o vakaro dalyvis gerai nuteiks stud. Algis žemaitaitis.

Tėvų komitetas

RACINE

• Neseniai Racine, Wis. lankėsi inž. E. Bartkus, inž. J. Jurkūnas ir dr. J. Bartkus, kur tarėsi su vietiniais tautinės minties veikėjais organizaciniais, visuomeniniais bei Dirvos platinimo reikalais. Buvo taip pat svečių iš Milwaukee, Wis. ir Kenosha, Wis. kolonijų.

• 1958 m. pabaigoje įsteigto ALT S-gos Wisconsin (19) skyriaus valdyba yra: pirm. — P. Petrusaitis, Racine, Wis., sekr. — vet. gyd. T. Palionis, Milwaukee, Wis. ir izd. bei vicepirm. Vl. Skirmuntas, Kenosha, Wis.

LINKSMIAU...

— Ar tu, Marija, nori iš-eiti? Kas nors nepatinka? — Taip, ponai. Visi jūsų drabužiai man perdideli.

Ši mergina demonstruoja naują Coca-Cola bendrovės konkursą "Cross the T". Šiuo metu rinkon išleidžiamose bonkų kepuraitėse yra atspausdintos raidės, iš kurių reikia sudėti du žodžius, panaudotus bendrovės skelbime. Laimėtojams paskirta 1100 dovanų. (Sk.)

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai

NEO MOLD COMPANY

INDUSTRIAL SAND BLASTERS

2183 EAST 18th STREET

CH 1-2225

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

JEZEK COMPANY BUILDERS

15400 Miles Avenue

WY 1-0311

GREETINGS and BEST WISHES

FROM A FRIEND

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

Best Wishes to Our Friends and Patrons

For a Pleasant Holiday

O'BRIEN CUT STONE

COMPANY

19100 MILES AVE.

MO 2-6957

GREETINGS and BEST WISHES

MARVEL BOTTLING

8915 CRANE AVE.

BR 1-4400

GREETINGS and BEST WISHES

BUILDING LABORER'S

Local No. 310

JAMES O'TOOLE, SECRETARY

1220 ONTARIO ST.

To Our Friends and Patrons
GREETINGS and BEST WISHES

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 BESSEMER AVENUE

DI 1-9807

GREETINGS and BEST WISHES

AMALGAMATED ASS'N. OF ST. & E. RY.

Harry Lang — Secretary

740 SUPERIOR AVENUE, W.

DABAR GERIAUSIAI APSIMOKA

siųsti į anapus angliškas medžiagas: joms kainos nepakeistos ir jos ten labiau vertinamos, kaip kas kita. Trims kostiumams medžiaga tik \$50.00, už tris pamušalus pridėti \$9.00, įskaitant maitę ir visas persiuntimo išlaidas.

Užsakymus priima, pagal pasirinktus pavyzdžius, lietuvių kontora

"LE VUO"

2608 WEST 69 ST., CHICAGO 29, ILL. WA 5-8715

Taip pat siunčiami visokie atnešti siuntiniai, mašinos, akordeonai, o maistas pigiausiai iš Europos sandėlių, pinigai \$1.00 = 10.00 rubl. Sutvarkoma knygvedyba, mokesčių, pilietybės ir kiti raštinės reikalai.

Iš korespondencinio seimo (1)

Kokia itaka sąjungos veiklai turės pirmininko vedybos?

Praėjusių metų pabaigoje Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdyba pakvietė sąjungos narius dalyvauti korespondenciniame seime. Kitais žodžiais — per skyrių valdybas išsiuntinėjo nariams anketas, prašydama pasisakyti (1) dėl sąjungos dešimtmečio seimo vietos, (2) dėl seime svarstytinų temų, (3) dėl tautinės spaudos ir (4) dėl veiklos pagyvinimo.

Anketos dar tebeplaukia. O kol jos plaukia, o drauge su jomis nuomonės ir pasiūlymai, peranksti būtų daryti bet kokias išvadas. Tai gal teks padaryti vėliau, kai visi, balsą gavusieji ir juo pasinaudoti norintieji, pasisakys. O pasisakymų ir dabar jau yra įvairių ir įdomių.

Vienas rašytinio seimo narys, pavyzdžiui, kelia, jo manymu, aktualų klausimą, kurį reiktų apdoroti dar prieš sąjungos dešimtmečio seimą. Jis siūlo apsvaistyti "Kokią įtaką turės sąjungos veiklai centro valdybos pirmininko vedybos su Danguole?" Ir priedo — "po kiek atstovų kiekvienas skyrius turės pasiūsti į vestuves?"

Pirmas klausimas tikrai problematiškas. Ir jam spręsti, deja, neturime jokių konkretnių duomenų. Žinome tik, kad iš penkių sąjau vadovavusių pirmininkų keturi buvo vedę, o tik vienas — dabartinis — viengungis (bent iki vasario pradžios). Nedaug si statistika mums gali padėti. Belieka tik spėti ir laukti. Viena betgi žinome: inž. Eugenijus Bartkus ne be pagrindo vadinamas skrajjančiu pirmininku. Po vasario 8-sios paaiškės: skrajjos jis vienas, ar su palydove.

O dėl skyrių atstovų siuntimo į vestuves tik tiek tegalima pasakyti: problema vietinė, vietoje ją ir spreskime. Bet būkime tikri — ten jau mes nieko ne-nubalsuosime. Esame linkę manyti, kad demokratiniai principai (tarp mūsų kalbant) tam atvejui gali būti suspenduoti.

J. Lūžys

Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis, jau pildė pajamų mokesčius (Income Tax)

pagal susitarimą Dirvos patalpose.

Saukti telefonu — RE 1-7222.

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

NELSON'S

Family Style Restaurant

Private Parties

— Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily—5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

1422 ADDISON ROAD
EX 1-4000

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikėtai. Todėl tu turi užsitikrinti, kad TAVO šeima būtų apsaugota pagal Accident and Sickness planą.

NATIONWIDE INSURANCE COMPANY siūlo platų ligoninės, medicininę, operacinių ir nedarbingumo pajamų draudimą žemomis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA
MOZURAITIS,
Agentas
Tel. SK 1-2183

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street
Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysi — niekad nesigailėsi!

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuočiai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Lietuvos nepriklausomybės 41 metų sukakties minėjimas įvyks vasario mėn. 15 d. 4 val. po pietų, šv. Juozapo mokyklos salėje, E. 185 St. ir Lake Shore Blvd. kampas.

Meninę programą atliks Čiurlionio choras, Clevelando moterų simfoninis orkestras, vad. muz. Alf. Mikulskio ir solistai Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė, Aldona Stempužienė ir V. Bakūnas. Išpildys Bertulio "Pabusk Pasauli" (Amerikos ir Kanados Lietuvių dainų šventėje gavo antrą premiją), Vl. Jakubėno poemą "Mano pasaulis", "Atsisveikinimas su tėvyne" bei Br. Budriūno "Mano protėvių žemė".

Pakvietimus į minėjimą jau galima įsigyti Dirvos redakcijoje, sekmadieniais šv. Jurgio parapijos salėje ir pas ALTO valdybos narius bei Čiurlionio ansamblio choristus.

• LB Clevelando Pirmosios Apylinkės metinis visuotinis susirinkimas šaukiamas kovo 15 d., 11 val. 30 min. lietuvių salėje.

Darbu tvarkoje: susirinkimo atidarymas ir prezidento rinkimas, mirusiųjų pagerbimas, valdybos, kontrolės komisijos ir kt. organų pranešimai, finansinių reikalų aptarimas, valdomųjų ir priežiūros organų rinkimai.

• Vytautas Giedraitis, Phoenix Mutual Life Insurance Company atstovas, gavo teisę įstoti į tos kompanijos "Pusės Miliijono Dolerių Klubą". Tuo palū laiku V. Giedraitis buvo paskirtas ir Associate Field Underwriter.

V. Giedraitis yra skaitomas pirmuoju atstovu visoje vidurinių vakarų rajone, kuris apima 23 valstybes.

Vasario 16-tos minėjimą save nariams ir svečiams rengia SLA 14 kuopa vasario 3 d. 7 v. v. lietuvių salėje su įdomia paskaita ir koncertine programa.

Lietuvių salės šėrininkų susirinkime Clevelande labai aktyviai reikšėsi vyresniosios kartos veikėjai. Nuotraukoj matyti M. Lasky, M. Trainauskaitė, K. Šivokas, J. Šimkūnas, F. Saukevičius ir kt.

Dirvos nuotrauka.

Cleveland Trust

akcininkų susirinkime 6 banko pareigūnai pakelti į viceprezidentus ir išrinktas naujas direktorius, Ohio Bell Telephone atstovas. 1958 m. pelnas siekė \$10,696,425 arba po \$26.74 kiekvienai akcijai. (Sk.)

J. CIJUNSKAS

IAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5166

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas. Parduodami amžini akumuliatoriai. 24 hours towing. Dienos tel.: HE 1-6352. Nakties tel.: LI 1-4611.

GREETINGS and BEST WISHES

SCOTT 5¢ and 10¢ STORE

7036 Superior Avenue

Geriausios sveikinimai draugams
ir rėmėjams

FRENCH CUISINE

DUCK ORANGE — LOBSTER AMERICAINE
A VARIETY OF TOURNEDOS — FROG LEGS
SAUTE PROVENÇAL — PREPARED BY CHF ETIENNE

THE WAGON WHEEL

AIR CONDITIONING — AMPLE PARKING

13114 Woodland Ave. For RESERVATIONS Call LO 1-6900

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

SV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS
TĖVŲ KOMITETAS VASARIO 7 D., NAUJOSIOS
PARAPIJOS SALEJE, RUOŠIA

UŽGAVENIŲ BLYNŲ VAKARĄ

Vaišės prie gausiai padengtų stalų: šalti bei šilti užkandžiai, bulvinės dešros, įvairūs lietuviški užgavėnių kepiniai.

Šokiams gros gera muzika. Pradžią 7 val. vak. Bilieto kaina \$2.50.

Norintieji užsisakyti 6, 8 ar 10 asmenų grupei atskirą stalą, prašomi pranešti telef.: IV 1-5071.

Mokyklos Tėvų Komitetas

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

NORWOOD DRUG, INC.

GERAS RECEPTO IŠPILDYMAS YRA

SVARBIAUSIA MŪSŲ PAREIGA.

RECEPTŲ SPECIALISTAS

6411 Superior Ave.

HE 1-1035

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable
Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P.M.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773.

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausios Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARNOPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR
SAVINGSACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

DIRVA

THE FIELD

AUGA IR KONSOLIDUOJASI CHICAGOS TAUTININKAI

Šiomet Chicago's tautininkai rodo daug gyvumo ir iniciatyvos. Ieškoma būdų ir priemonių sudrausminti organizacijos narius, sukaupti lėšų einamiesiems ir kultūriniais reikalams, propaguoti tautinės minties ideologiją ir informuoti mums rūpimais ir prieinamais ekonominiais klausimais.

Tautinės S-gos Chicago's skyrius sausio 25 d. sukvietė visuotinį narių susirinkimą. Prisirinko veik pilna Hollywood svetainės salė. Susirinkimą atidarė kupinas sumanymų veiklus skyriaus pirmininkas Petras Vėbra. Susirinkimui pirmininkavo P. Kalvaitis, sekretoriavo P. Janulaitis.

Antruoju darbotvarkės punktu ėjo L. Dargio paskaita, tema: Investicijos. Prelegentas lengvu stiliumi įdomiai kalbėjo apie investicijas į šėrus ir valstybės bonus. Visai neliesdamas investicijų į nejudamąjį turą. Paskaita buvo įdomi ir sukėlė vertingų diskusijų. Pageidauta skyriaus susirinkimuose daugiau panašių paskaitų.

Paskaitos pirmininkas P. Vėbra išskėlė svarbesnius einamuosius skyriaus reikalus. Kiek plačiau sustojo, kviesdamas narius gausiau dalyvauti skyriaus parengimuose, užsimokėti nario mokestį ir būti aktyviais ir vertingais organizacijos nariais.

Be to, skyriaus pirmininkas pasanešė, kad balandžio 18 d. Tautinės S-gos Chicago's skyrius organizuoja pavasarinį žibuoklių balių Western Ballroom. Susirinkimas vienu balsu nutarė, kad kiekvienas skyriaus narys nuperka 2 bilietus į minėtą balių. Valdyba yra įgaliota ir prašoma šį nutarimą įgyvendinti. Taip pat buvo pageidauta ir siūlyta minėtą žibuoklių balių padaryti Chicago's tautininkų tradicinio balių ir į jį kviesiti Cicero ir Pietų Chicago's skyrius.

Be to, P. Vėbra pranešė, kad Chicago's Tautinės Sąjungos skyrius ruošia 14 paskaitų iš tautinės ideologijos srities per Margočio radiją. Pirmą paskaitą numatyta sausio 29 d. 6:30 — 7:30 val. vak.

Centro valdybos pirmininkas inž. E. Bartkus pranešė susirinkimui; kad įsisteigė 2 nauji Tautinės Sąjungos skyriai, vienas iš jų Chicago's pietuose.

J. Dauparas

Kas ir kur?

• **Lietuvių Spaudos Klubo**, esančio Brooklyne, vadovybė išrinkti: J. Valaitis, A. S. Trečiokas, S. Bredes, J. Audėnas ir A. Sodaitis.

• **A. Treinys** iš Dorchester, Mass., P. Karosas iš New Britain, Conn. ir M. Žiaugrienė iš Jamaica Plain, Mass. laimėjo po 29 knygų biblioteką kiekvienas, apie 150 dol. vertės. Šias knygas, skelbdama prieškalėdinių išpardavimą, paskyrė Gabijos leidykla.

• **Rožė Mainelytė**, Liet. Menininkų Sąjungos sekretorė, turėjo pasikalbėjimą su lietuviu kilmės aktoriumi Lawrence Harvey. Jis pažadėjo kitų gastrolių New Yorke proga, susitikti su lietuviais menininkais.

DALYVAUKIME VISI DIRVOS NAMŲ ĮKURTUVĖSE

Kovo 14 d. visi Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriai turėtų švesti kartu

Kovo 14 d., kaip buvo pranešta, įvyks Dirvos namo atidarymas ir įkurtuvės. Deja, toje šventėje galės dalyvauti tik clevelandiečiai ir vienas kitas atvykęs iš kitų vietovių. Visi kiti, kurie negalėsime tose iškilmėse dalyvauti, turime jas atšvęsti savo gyvenamose vietovėse, jungdamiesi drauge su visais Dirvos skaitytojais.

• **Fordhamo Universitete** ir šiais metais bus lituanistikos semestras. Jis tęsis nuo liepos pradžios iki rugpjūčio vidurio.

• **Metinis Liet. Veterinarijos Gydytojų Draugijos** išeivijoje susirinkimas įvyko sausio 24 d. Chicagoje. Korespondenciniu keliu į naująją valdybą buvo išrinkti: pirm. Leonas Kriaučeliūnas, vicepirm. Petras Gailiūnas, sekr.-įzd. S. Stirbys. Kandidatai: P. Jaras ir T. Pailionis. Revizijos komisijon: P. Lapatinskas ir K. Avizienis; kandidatu: A. Vasonis. Visi išrinktieji gyvena Chicagoj ar artimose apylinkėse.

Iš valdybos pasitraukusiems ir toliau kandidatuoti nesutikusiems, ilgamečiams Draugijos darbuotojams: dr. A. Milakniui ir dr. J. Motiejūnui susirinkimo dalyvių buvo pareikšta nuoširdi padėka.

Susirinkimo dalyviai apsvaistė eilę svarbių einamųjų reikalų ir išklaušė dr. M. Milaknio pranešimą apie dabartinę Kauno Veterinarijos Akademijos padėtį.

Vaišių metu, B. Leparskui pasiūlius, kiekvienas susirinkime dalyvavęs kolega paaukojo po \$10 (viso \$170) Vasario 16 d. gimnazijai paremti.

Naujosios valdybos adresas: Dr. Steponas Stirbys, 2311 West 50 Pl., Chicago 9, Illinois.

jais į vieną grandinę, į vieną didelę savo šeimos šventę.

Ta dieną, mano manymu ir siūlymu, visi Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriai turėtų rengti subūvimus bei susirinkimus, juos skirti grynai Dirvos reikalams, nagingai spausdos reikalams, o išgėrus alaus stiklą ryšium su tą dieną įvykstančiu Dirvos namų atidarymu, sudėtus pinigų paaukoti naujų namų reikalams.

Dirvos skaitytojų šeima didelė. Visi jie džiaugiasi laikraščio padarėjomu, nauja spausdinimo technika ir savų namų įsigijimu. Tad ir mums, visiems Dirvos skaitytojams, kovo 14 d. turi būti didelio džiaugsmo šventė, nors mes į Clevelandą negalėsime nuvykti ir Dirvos namo įkurtuvių iškilmėse negalėsime dalyvauti.

Bet išgyti bilietus galime visi. Tai būtų lyg ir garbės bilietai. Todėl aš ir siūčiu \$2.00 vienam tokiame biliete.

Parama Dirvai

Pratęsiant prenumeratą Dirvą aukomis parėmė:

Kalvaitis J., Cleveland \$2.00
Januška K., Chicago 1.00
Mickevičius M., Cleveland 5.00

Lendraitis L., So. Boston 2.00
Iljasevičius St., Detroit 2.00
Remeikis V., Chicago 2.00
Velbasiš S., Chicago 2.00
Vilkišius M., Lawrence 2.00

Globe Parcel, Cleveland 2.00
Šeputa K., Detroit 2.00
Zmuidžinas V., Rochester 1.00
Banelis St., Toronto 1.00
Garbačiauskas L., Toronto 6.00

Kasakaitis K., Chicago 1.00
Pročkys J., Chicago 3.00
Mičiulis P., E. Chicago 2.00
Asevičius St., Cleveland 1.00
Ličkus Petras, Chicago 2.00

Krakauskas Alf., Chicago 2.00
Bartkus T., Sarnia 5.00
Montvila J., Brooklyn 2.00

Maurukas J., Brooklyn 2.00
Minkūnas V., Cleveland 2.00
Trucen J. N., Barberton 1.00
Kasniūnas V., Chicago 2.00

Stulpinas St., E. Chicago 2.00
Dauparas J., Chicago 2.00
Plaušinitis B., Sioux City 1.00

Budrys K., Toronto 2.00
Girnius V., Chicago 2.00
Dzekonskas P., Detroit 2.00
Švarcas J., Cleveland 2.00

Budinkas P., Gary 5.00
Kecorius V., Toronto 2.00
Lušaitis J., Philadelphia 2.00

Šimkaitis O., Tampa 1.00
Lietuvninkas J., Baltimore 2.00
Saulėnas J., Providence 2.00

Jurgėla A., Brooklyn 2.00
Žvynys B., Sodas 1.00
Juškus Alb., Chicago 2.00

Vaišys A., Waterbury 2.00
Morkūnas V., Caracas 2.00
Jaškauskas J., Cleveland 1.00

Kudukis P., Cleveland 1.00
Unger E., Cleveland 2.00
Aleksandravičius P., Cleveland 2.00

Sandargas J., N. Royalton 2.00
Tiškus Br., E. St. Louis 2.00
Gečaitė Kr., Manteno 2.00

Baublys P., Detroit 2.00
Vengianskas E., Chicago 2.00
Pocius Ign., Chicago 2.00

Sniečkus J., Cleveland 2.00
Liaukus J., Brooklyn 1.00
Valeika K., Gary 2.00

Indreika P., E. Chicago 2.00
Bričkus A., So. Boston 2.00

Visiems aukotojams tariame ačiū! Taip pat tikime, kad Dirvą parems ir kiti skaitytojai.

tui. O kovo 14 d., kai vyks "Dirvos" namo įkurtuvės, aš, atsisėdęs pietų su savo šeima, čia, Chicagoje, jungsiuos mintimis su clevelandiečiais ir pasakosiu vaikams apie spaudos reikšmę lietuvių išlaikymui.

Jūsų

Juozas Butvila,
Chicago, Ill.

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ŽILVINAS

B. Demkutės spalvotas lino raiziny:
Vito gatvė Vilniuje.

Darbai. — "Buržuazinėje Lietuvoje skurdusi grafika tarybiniais metais ne tik išaugo ir suklestėjo, bet tapo viena iš pirmaujančių dailės sričių respublikoje", — kalbėjo LTSR Dailininkų S-gos pirm. V. Mackevičius Vilniuje įvykusiame suvažiavime. Bet kalbos sau, o darbai sau. Štai Lietuvos grafikai išleido reprezentacinį (tekstai lietuvių, rusų ir anglų k.) 16 atvirukų applanką "Grafikos darbai". Reikia manyti, kad į šį applanką buvo parinkta geriausi tarybinių grafikų kūriniai, bet kai juos lygini su Vakaruose esančių lietuvių grafikų darbais, pamatai, ką kūrybai reiškia laisvė.

Anapus dailininkas, kaip ir kiekvienas kūrėjas, yra pajungtas, to paties V. Mackevičiaus žodžiais, "nešti į mases šviesius komunistinius idealus". Tokiose darbuose, kaip "Partizanė", "I baltąjį dvarą" ir kt., dailininkas žūsta kaip toks, lieka tik "komunistinių idealų nešėjas". Ne geriau yra ir su kai kuriais peizažais, kurių dailininkai griebiasi, norėdami švengti "šviesiųjų idealų" nešimo į liaudį, bet ir prieš juos tarybinis dailininkų pirmininkas šiaušiasi: "Niekada negalima sutikti su tokia padėtimi, kai eilė mūsų dailininkų... apsiriboja tik peizažais ir natūrmortais".

Taigi, remiantis paskelbtais grafikos darbais, tenka tarti, kad tarybinė grafika Lietuvoje suklestėjo tik kiek (grafikos sekcija priskaito 48 narius), bet ne kokybe. Tačiau ir tuo pirm. V. Mackevičiui neišeina džiaugtis, nes "šiandieną vėl iškilo problema, kaip aprūpinti dirbtuvėmis jaunuosius dailininkus".

O dėl grafikos skurdimo "buržuazinėje Lietuvoje" užtenka palyginti V. K. Jonyno "Metų" raizinius su V. Jurkūno darbais tai pačiai poemai (jū vienas reprezentuojamas "Grafikos darbų" applanke): šalia meistriško Jonyno tarybinis Jurkūnas lieka tikrai skurdus, lygiai kaip ir ta žiemos varna ant miesto donelaičiškoje Jurkūno iliustracijoje...

☆

Vardai. — Amerikietis lietuvis Arnoldas Voketaitis, kilęs iš Waterbury, Conn. ir gražiai pasireiškęs lietuvių koncertuose, šiuo metu dainuoja didžiuliam teatre Radio City Music Hall, New Yorke.

• Vinco Krėvės novelių romanas iš senojo dzūkų kaimo gyvenimo "Raganis" nauja laida išleistas Lietuvoje; kiek anksčiau ten buvo išleisti "Dainavos šalies padavimai".

• Bobo Rockefeller (Ieva Paulekiūtė) anądien taip buvo užsidegęs pasirodyti viename Hollywoodo pobūvyje su naujais sabalo kailiais, kad siuvelas nespėjo net pamušalą įsiūti.

• Poetas Antanas Miškinis "Literatūros ir Meno" laikraštyje pasakoja, kad Kazio Binkio "100 pavasarių", kurie pasirodė 1926 m., buvo jau antrasis leidimas, nes pirmasis, neturint leidėjui lėšų išpirkti knygą iš spaustuvių, buvo "paleistas makulatūrai — vyniojimui; kurį laiką šį gana gražų "100 pavasarių" leidinį buvo galima nusipirkti už centus šiaulių turguje..."

• Buvusi Lietuvos valstybinės moterų krepšinio rinktinės kapitonė J. Jazbutienė, prieš gerą pusmetį atvykusi iš Kolumbijos nuolatiniam apsigyvenimui JAV, vienoje privačioje Miami, Fla. aukštesniojoje mokykloje dėsto kūno kultūrą ir ispanų kalbą.

• Polyna Stoska, lietuviaitė, buvusi New Yorko Metropolitan Operos solistė, vasario 15 d. dainuoja "Three Penny Opera", kuri bus perduota koncertinėje formoje vokiečių (originalo) kalba Carnegie Hall, New Yorke.

• Vabalninko vidurinė mokykla Lietuvoje pavadinta mirusio rašytojo Balio Sruogos vardu.

☆

Magaryčios. — Lietuvoje leidžiamas "Literatūra ir Menas" rašo: "Miesto teatro administracija patraukė atsakomybėn pilietį N., kuris ant skelbimo "Vaikams iki 16 metų žiūrėti spektaklį draudžiama" padarė prierašą: "O suaugusiems nepatariu".

Mieliems sambūriečiams

**Marijai, Onai, Kaziui Kasakačiams,
A. Nakui ir jų artimiesiems,**

brangiai motinai-uošvei mirus, reiškia nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdi

L. T. A. Sambūris Chicagoje

Mieliems filisteriams

**Marijai, Onai, Kaziui Kasakačiams,
A. Nakui ir jų artimiesiems,**

motinai-uošvei mirus nuoširdžią užuojautą reiškia

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje

A. A.

KAZIMIERIUI BANIUI-BANEVIČIUI

mirus, jo žmonai, vaikams ir žentui Algiui Dilbai, giliausią užuojautą reiškia

Adolfas Dilba su šeima

Cicero lietuvių kolonijos jaunosios vaidintojos šv. Antano parapijos salėje vaidinusios Saulėnės veiklą.

Nuotr. E. Šulaičio.